Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 236 (14347) | 1976 оной октябриин 7, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Бүхы юумэеэ арад зондо, тэрэнэй аша туһын ба зол жаргалай тулада гэһэн уряа — партиин ажал ябуулгын нангин зорилгонь болоно. Тиимэл ушарһаа арад зон партиин политикые өөһэдымнай политика гэжэ мэдэрдэг, общество доторхи хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхыень тэрээндэ найдадаг байна.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

1976 оной октябриин 5-да Франциин телевидениидэ

Л. И. Брежневэй үгэһэн интервью

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Франциин ТФ-1 гэжэ телевизионно компаниин шэнжэлэгшэ Ив Мурузитай Кремльдэ уулзажа, нимэ интервью тэрээндэ үгэбэ. Шэнжэлэгшын асуудалнууд ба тэдээн дээрэ Л. И. Брежневэй үгэһэн харюунууд доро тунхаглагдахань.

Ив. Мурузи. Танай хаана интервью үгэдэг, Кремльдэхи энэ кабинет дотор Франциин телевидениин түлөөлэгшэтэй уулзажа байһандаа түлөө Танда баясхалан дамжуулхые түбхын түрүүн хүсэнэб, г-н Генеральна секретарь. Тиимэһээ Та эндэ Франциин хүнүүдтэй уулзаһан мэтэ болонот. Танай эндэ хэлэһэн үгэнүүдые французууд ехэтэ шагнархан угтаха гэжэ этигэнэб. Гэхэтэй хамта 1971, 1973, 1974 онуудта Францида Танай ерэһые эдэнэр һайхан дурдадаг. Танда дуратай юм гэжэ хэлэхэ байнаб. Та Францида дурлагдадаг хүн байнат.

Бидэнэр олон юумэ мэдэхые хүсэхэ байнабди. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь байхадаа, ямар ябуулгануудые хэхэ ушартай болонобта, Танай партиин ЦК-гай Политбюро мүнөө үеын ямар асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулнаб гэжэ асуухыемни түбхын түрүүн зүбшөөгыт.

Уласхоорондын хэрэгүүдтэ Танай дүүргэдэг онсо ехэ үүргэ олондо мэдээжэ. Энээнтэй дашарамдуулан, зарим хэдэн шухала асуудалнуудаар Танай хараа бодолые шагнаха хүсэлэнтэйб. Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларалгын удха шанар тухай асуудалаар нилээд үргэн дискусси һүүлэй үедэ баруун тээхи оронуудта боложо байнхай. Шахардуу байдалай һуларалга түбхын түрүүн Советскэ Союздо, бусад социалис оронуудта ашатай туһатай гэһэн һанал заримдаа хэлэгдэнэ. Энээн тушаа юун гэжэ һананат? Уласхоорондын хэрэгүүдэй талаар Советскэ Союз мүнөө үедэ ямар гол уялгануудые шиидхэжэ байна гэжэ һанаш?

Хельсинкидэхи зүблөөнэй түгэсхэлэй актда г-н Генеральна секретарь, Танай, президент Валери Жискар д'Эстэнэй, мүн бусад гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй гар табиһанһаа хойшо нилээд үлүүтэй саг үнгэрбэ. Энэ зүблөөнэй хараа бодол Танда тон дүтэ байһан гэжэ мэдэхэ тула, туйлагдаһан амжалтануудай, тэрэ тоодо шахардуу байдал һуларуулгын талаар, дүүргэлтэ Советскэ Союзай ямар сэгнэдэг байһан тухай мэдэхые хүсэнэб.

Тэрэшэлэн, г-н Генеральна секретарь, минии һүүлшын ... иимэ байна. Франци ба Совет харилсаае саашадаа хүгжөөхые хүсэдэг хүн гээд Таниие манайда мэдэдэг юм.

Л. И. Брежнев. Зүбэл даа.

Ив. Мурузи. Харилсаагаа һайжаруулхын тула багаа бэшэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха ушартай болоһые етнай мэдэнэбди. Мүнөө Та президент Жискар д'Эстэнтэй холбоо барисаатай байнат. Ерээдүй ойрын сагта Таниие албанай хэрэгээр Франци ерэхэнь, һанал бодолнуудаа зүбшэлсэхэнь гээд соносхогдонхой. Тиимэһээ Франциин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа холбооной байдалые мүнөө, 1976 оной октябрьда, ямараар сэгнэдэг байһантнай бидэниие илангаяа һонирхуулна.

Л. И. Брежнев. Минии урда олохон асуудалнуудые табибат. Тэдээндэтнай харюу үгөөд үзэһүүб.

Үнинэйнгөө танил Франциин телевизор харагшадые түбхын түрүүн амаршалха хүсэлэнтэй байнаб. Энэмнай түрүүшын уулзалга бэшэ байха. Француз журналистын Кремль хүрэтэр ерээд, минии хүдэлмэрилдэг кабинет соо, ажалай үдэрэй түлэг үедэ уулзажа байхыемнай хаража байна бэзэт, ханинар. Тиимэһээ минии мүнөө ямар ябуулга хэжэ байһан тухай асуудал гараха ёһоороо гарана ха. Энэ асуудалай орёошог байбашье һаань, харюусаад үзэһүүб.

Минии ажал ябуулгын, мүн бүхы ЦК-гай Политбюрогой ажал ябуулгын удха шэнжэнь манай орон дотор Коммунис партиин дүүргэдэг үүргээр түбхын түрүүн тодорхойлогдоно.

Манай парти хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба интеллигенциин түрүү, ушар ёһо һайн мэдэхэ, эдэбхитэй хубиие нэгэдүүлдэг юм.

Манай парти научно-шэнжэлгын, ажабайдалай бодото эрилтэнүүдые, хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлнүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэнэй үндэһөөр өөрынгөө политикые тодорхойлдог, обществын бүхы улад зониие, бүхы үндэһэ яһатадые эмхидхэн нэгэдхэдэг, хүнүүдые эгээн түрүү, тааруу обществын — коммунизмын сурталбодолой түлөө тэмсэхэ дура зоригоор, бэлэн байлгаар, шадабаряар зэбсэглэдэг.

Бүхы юумэеэ арад зондо, тэрэнэй аша туһын ба зол жаргалай тулада гэһэн уряа — партиин ажал ябуулгын нангин зорилгонь болоно. Тиимэл ушарһаа арад зон партиин политикые өөһэдымнай политика гэжэ мэдэрдэг, общество доторхи хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхыень тэрээндэ найдадаг байна.

Манай политическэ байгуулалта тухай тодорхой ойлгомжо баруун тээхи олохон хүнүүдтэ байхагүй гээд мэдэнэб. Хазагай буруугааршье ойлгодог ушарнууд үзэгдэдэг. Жэшээлэн хэлэбэл, гүрэнэйшье, нииитынье бусад органуудай эрхэ, уялганануудые парти өөртөө даажа абадаг шэнгеэр баталан хэлсэдэг. Энээнэй буруу байһаниинь дамжаггүй.

Манай гүрэнэй зургаанууд — СССР-эй Верховно Совет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, республиканууудай, нютагуудай засагай зургаанууд — Конституцяар тодорхойлогдоһон тодо һонор эрхэ түлөөлэлгэнүүдтэй юм. Эдэ зургаанууд хуулинуудые тодорхойлон зохёодог, тэдэнэй бодото дээрэ бэелүүлэгдэхые хинадаг, ажахын эмхинүүдэй хүдэлмэри, эрдэм ба соёл, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга гэхэ мэтын хүгжэлтэ хангадаг гуримтай.

Нийтын эмхинүүд өөһэд өөһэдын ажал ябуулгатай: профсоюзууд түрүүшын ээлжээндэ ажалшадай аша туһые хамгаалдаг, тэдэнэй ажал ба амаралтые эмхидхэдэг; комсомол — залуу үетэниие хүмүүжүүлдэг гэхэ мэтэ. Гэхэ зуура, манай парти совет арадые зоригжуулагша, эдэнэй хэрэгүүдые политическэ талаарнь эмхидхэгшэ болоно гэжэ дабтан хэлэхэ байнаб.

Манай байгуулалтын танайхидал адли бэшэ байһыень харана бэзэт. Тэрэшэлэн Советскэ Союздахи, капиталис оронуудтахи хүтэлбэриин хэрэгүүдшье адли бэшэ байха. Политбюрогой, мүн Генеральна секретарь байгша минии шиидхэдэг асуудалнууд баруун тээхи хүтэлбэрилэгшэдэйхиһөө һурагүй олон юм. Арад зоной ажабайдалай бүхы асуудалнуудые, манай ороной үргэн ехэ газар дайда дээрэ боложо байдаг бүхы хэрэг ушарнуудта анхаралаа хандуулдагбди. Эдээндэ партиин ба обществын сурталбодолой хэрэгүүд, экономико, социальна асуудалнууд, социалис демократиин хүгжэлтэ хамаадана. Бултыень тоолохын аргагүй. Уласхоорондын хэрэгүүдшье бага бэшэ оролдолго гаргаха эрилтэ табидаг.

Мүнөө үедэхи манай хүдэлмэриин гол шэглэл тухай хэлэхэ болоо һаа, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, түбхын түрүүндэ хүнүүдэй материальна ба соёлой хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ ябадал хангаха, тэдэнэй ажал болон ажаһуудалай арга боломжонуудые һайжаруулха хэрэгүүд болоно.

Шэнэ, арбадахи табан жэлэй түсэбэй гол шэглэлнүүдые манай съездын баталан абаһаниинь мэдээжэ. Энэ табан жэл урда тээхи табан жэлнүүдэйхиһээ олон талаараа илгаатай. Арадай ажахын бүридэл байгууламжын ба техническэ хэм хэмжээнэй талаар шанарай ехэ хубилалтануудые туйлаха, тэрэнэй бүхы түхэл шэнжые горитойгоор хубилгаха зорилго табинхайбди.

Өөрынгөө табан жэлые эрхим шанар, ехэ ашаг үрэ хангаха табан жэл гээд нэрлэнхэйбди. Энэмнай — эгээн түрүү технологи нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, хүнүүдэй мэргэжэл ба шадабариие дээшэлүүлхэ, ажалдаа тон үнэн сэхээр хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр ажалай эгээн ехэ бүтээсэ, эд товарнуудай эрхим шанар хангаха гэһэн удхатай.

Гэхэтэй хамта, ажал хэрэгэй тоогой талые мартадаггүймнай элитэ. Манай орон мүнөө дэлхэйн промышленна үйлэдбэрилгын 20 процентые хангадаг болонхой (Советскэ Союз дотор дэлхэйн хүн зоной оройдоо 6 процентнь ажаһуудаг ааб даа). Гэхэһээ дашарамда, түсэбтэ табан жэлэй турша соо индустриальна продукциингаа хэмжээе үшөө 36 процентээр нэмээхэ хүсэлэнтэйбди. Иимэ хэм хэмжээндэ хүрэхын тула али зэргэ ехэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргагдаха байһыень ойлгоно бэзэт!

Хүдөө ажахыгаа экономикын хүгжэлтэ түгэс һалбари болгохын тула манай орон дотор ехэ юумэн хэгдэнэ. Манай эндэхи сагай улаирлай хүнгэхэн бэшэ байдагынь элитэ. Оронойгазар дайдын горитой хубинь газар тарлалан эрхилхэдэ бэрхэтэй гэгдэдэг районуудта хамаадана. Ургаса абалга эндэ бэрхэшээлнүүдтэй холбоотой байдаг. Тиимэһээ хүдөө ажахыгаа хүгжөөхын тула бэелүүлдэг хэмжээ ябуулганууднай ехэ хүсэлэлгэ гаргаха эрилтэ табина.

Үнгэрэгшэ жэл манайда ургасаар бага, тон ган гасуур жэл болоо һэн. Энэ жэлдэшье сагай уларил мапайда ехэ һайн бэшэ байгаа. Тиигэбэшье тэдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараабди. Хүдөө нютагуудай олон миллион ажалшад — колхозни-гууд, гүрэнэй хүдөө ажахынуудай (эдэниие манайда совхозууд гэжэ нэрлэдэг) хүдэлмэришэд мүнөө жэлэй уларилай бэрхэтэй байдалые габшагай ажалаар, бүхы хүдэлмэреэ эрхим һайнаар эмхидхэн угтаха гэһэн партиин уряада имагтал ехэ дэбжэлтээр эдэбхи үүсхэл гарган харюусаа. Тиигэһэнэй үндэһөөр ороохо таряанай тон һайн ургаса абахамнай.

Түсэбтэ табан жэлээ бараг һайнаар эхилээбди. Гол үрэ дүнгүүдэй талаар түсэбһөө нилээд түрүүлээд ябанабди. Тиигэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд ба бэрхэшээлнүүд бии. Арга боломжонуудай ажалаа бүри һайнаар эрхилхэ, обществын үмэнэхи ехэнүүд ба орёо зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгохо байха гээд тоолонобди.

Харана бэзэт, һаналаа табиха юумэн намда. Политбюродо олон байна. Энээнһээ гадна, республиканууд ба областьнуудаар ябаха, хүнүүдтэй ходо уулзахын тула саг олохо хэрэгтэй болоно. Бэеэрээ уулзаһые, өөрын үзэһэн хараһые ондоо юугээршье һэлгэжэ болохогүй бшуу. Иимэ байһыень өөрынгөө дүй дүршэлһөө мэдэнэб.

Һаяшаг Казахстан ошожо, тэндэ олохон хүнүүдтэй уулзаһан, республикын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанда хабаадаһан байнаб. Тэндэ ажал хэрэгынь һайн ябана, улад зон баяртай хүхюун байна. Иимэ юумэ харахада, намда, партиин ЦК-гай Генеральна секретарьта хододоо аятай байдаг.

Үшөө нэгэ юумэн тухай хөөрэнгүй үнгэрхэ аргамгүй. Мүнөө Казахстан ошоходоо, урда тээнь манай ороной бусад районуудта оло дахин ябаһандаал адляар, совет хүнүүдэй сэдьхэл бодолые бата бэхи эб найрамдал тухай анхарал оролдолгын илангаяа ехээр ээзлэн зоригжуулдаг байһыень дахин, дахин хараа б. Эдэнэр бултадаа амгалан байдал хамгаалха ба бэхижүүлхын, гүрэнүүдэй хоорондын амгалан харилсаа хүгжөөхын тула партиин ба Совет гүрэнэй баримталан бэелүүлдэг сэхэ шууд политикын түлөө баяр баясхалан хүргэнэ.

Зай, гадаадын политикын асуудалнуудта тогтожо эхилшэбэ хаб!

Уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулга имагтал Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта ашатай туһатай гэһэншүү һанал бодол баруун оронуудта гарадаг гэжэ та хэлэбэт. Тиимэ хараа бодол, багаар абажа хэлэбэл, манда аягүйгөөр дуулдана.

Советскэ Союзай дотоодын хүгжэлтын түсэбүүд амгалан тайбан гадаадын оршон байдал хангаха бодомжотой байһыень нюудаггүй байгаабди, нюунашьегүйбди. Тиимэһээ шахардуу байдалые һуларуулга манда ашатай туһатай ааб даа. Теэд, амгалан байдал бусад арадуудта ямар нэгэн муу юумэ ушаруулха аал? Хүниие олоор хюдаха мүнөө сагай зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэн, дэлхэйн дай үүдхэлгэһээ ямар нэгэн ашагта хүртэхэбди гэжэ һанадаха арад бии байха аал?

Шахардуу байдал һуларуулгын ямар юумэндэ хүртээхэ байһыень тодорхойгоор хараад үзээл. Энэ хадаа зүришэлдөөн хёмороо зайсуулжа, харилсаа холбоондо хүргэхэ, аюулнууд ба буу зэбсэгүүдые зэһэлгэ зайсуулжа, арсалдаатан асуудалнуудые хөөрэлдөөнэй гуримаар шиидхэлгэдэ хүргэхэ, уласхоорондын харилсаае амгалан ёһоор зэргэ оршолгын, харилсан хүндэлэлсэлгын, алишье талаһаа ашагта хүртэлгын үндэһөөр бүхы дээрэнь шэнэдхэн хубилгаха ябадалда хүргэхэ зам болоно.

Эдэ бүгэдэнь гүрэнүүдэй хоорондын үрэ түгэс харилсаа, худалдаа наймаанай-экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ, научно-техническэ ба соёлой харилсаа үргэдхэхэ оршон байдал хангана. Зүгөөр, энээн тухай хэлэхэдээ, нэгэ захаарнь ябадаг үйлсэ тухай, баһал Советскэ Союзай ашагта хүртэлгэ тухай шашалдадаг байна. Уласхоорондын хэрэгүүдэй талаар боложо байһан бүхы һайн, бүхы тааруу юумэн гансал Советскэ Союзда ашатай туһатай шэнги болоно. Иимэ магтаалта тобшололой түлөө баяр хүргэмөөр. Зүгөөр, үнэндөө тэрэнь тиимэшье бэшэ даа.

Экономическа, научно-техническэ һалбаринуудай талаар холбоо барисаанууд ба харилсаанууд бусадһаа үлүүгээр манда хэрэгтэй байха гэжэ һанагшад эндүүрнэ. Капиталис оронуудһаа СССР-эй худалдан абадаг юумэнэй бүхы хэмжээн манай нийтын бүхы продуктын нэгэ хахад процентһээ бага байна. Совет экономикын хүгжэлтэдэ энээнэй шиидхэхы удха шанартай бэшэ байһаниинь эли.

Уласхоорондын тааруу харилсаанда хабаададаг бүхы оронуудта шахардуу байдалай һуларалгын шухала байһаниинь тон эли. Тиимэһээ шахардуу байдалые һуларуулгада ямараар хандадагынь мүнөө али нэгэн гүрэнэй политикын хэм хэмжүүр болохо, политическэ ажал ябуулагша бүхэнэй түхэл шэнжые тодорхойлхо гэжэ хэлэбэл үлүү гарахагүй байха. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулха талаар хэр зэргэ урагшаа дабшажа байһаарнь уласхоорондын оршон байдалай хүгжэлтэ тухай түбхын түрүүн сэгнэдэгбди гэжэ тусхайлан тэмдэглэхые хүсэнэб. Манай һанамжын ёһоор, һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар зарим тэды таарамжатай үрэ дүнгүүд туйлагдаһан байна.

Нийтын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршолгые мэдэрхын тула ехэ юумэн хэгдээд байна. Тэрэнэй ямар байха тухай тодо нарин гол ёһонууд зохёогдонхой. Энэ талаар хоёр ба олон талын үндэһэ һуури дээрэ гүрэнүүд хоорондын хэдэ хэдэн шухала документнүүдтэ, эдэнэй дунда нийтэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актда гар табигдаа. Экономическа, эрдэм, техникын ба соёлой асуудалнуудаар бүтэмжэтэй һайн харилсаа холбоон тогтоогдожо байна.

Гэбэшье эдэ һайн хубилалтануудай үнэхөөрөөшье тэхэрюулэгдэшэгүй болгогдохын тула буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, тэрээндэ хизаар табиха, удаань һөөргэнь ябуулха шухала. Үгы һэбэл, ехэ ехэ хүсэлэл, оролдолгонуудай ашаар туйлагдаһан юумэнһээ горитойень нэгэтэ үдэр алдажа болохо байнабди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар зарим тэды юумэн хэгдээ. Теэд энээниие хангалтатай гээд яашье тооложо болохогүй байна.

Баруунай хэдэ хэдэн оронуудай правительствануудай энэ асуудалаар баримталдаг хараа бодол бидэниие гайхуулна. Буу зэбсэгүүдые хороолгын шухала удха шанартай байһые хэниишье үгэ хүүрээрээ буруушаагаагүйшье һаа, хэрэг дээрээ һаад тойбо татадаг байна. Ямаршьеб совет заналта тухай һанаанһаа абаһан үгэнүүдые баруунай оронуудай зарим тушаалтад үсэд нэтэрүүгээр дэлгэрүүлэн тараадаг, өөһэдөө эгээл эршэмтэйгээр бии болгоһон юумэнһээ айжа гайхажа байһанаа мэдүүлдэг.

Нээрээшье, Советскэ Союз горитой ехэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэй юм. Гэбэшье бидэ тодоор, ойлгосотойгоор иигэжэ мэдүүлнэбди: Советскэ Союз хэнииешье заналгүй, заналшьегүй, адли тэгшэ үндэһэ һуури дээрэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряахаар хододоо бэлэн юм.

Бидэ өөһэдыгөө хамгаалха хүсэеэ нарижуулан һайжаруулха баатай болонобди, баатай гэжэ дабтан хэлэнэб, юундэб гэхэдэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туйлай ехээр бүтээн гаргахыень харахадаа, яаха байнабибди. НАТО-гай түрүү ехэ гүрэн «дэлхэй дээрэ бултанһаа хүсэтэй байха ёһотой», НАТО бүхыдөө буу зэбсэгүүдээ үргэдхэжэ, Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудта саг үргэлжэ хашалта хэхэ ёһотой гэһэн үгэнүүд эндэ тэндэ дуулдана. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые иигэжэл шамдуулна бшуу.

Хэрбээ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хэмжээнэй үнэхөөрөөшье хэн нэгэнэй һанаае зобоогоо һаань, ондоо тала буу зэбсэгүүдые хорооҳо, тиигэжэ агуусхэ уг зорилго — зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүгэдэ нийтээрээ хуряаха тээшэ алхам хэхэ ёһотой байгаа гэжэ һанахаар лэ. Ехэ арга олгоһон уласхоорондын үгэеэ ойлголсолгонуудые зохёон абахаар бэлэнбди. Энэ талаар тодорхой дурадхалнуудые ООН-до, тодорхойлон хэлэхэдэ, тэрэнэй Генеральна Ассамблейн

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ҺҮҮЛШЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ — ШАНГА ЭРШЭ

Энэ жэлэйнгээ ургаса гээлтэгүйгөөр абаха, гүрэндөө 21 мянган центнер таряа тушааха уялгаяа бэелүүлхын түлөө манай Новостретенкын совхозой механизаторнууд, бүхы хүдэлмэришэд үдэр һүнигүй ажаллажа байна. Сагай уларилай хэршье таарамжагүй байгаа һаа, ажахымнай механизаторнуудай шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар 2940 гектар таряан амяарлан хадагдаад, тэрэнэй 1993 гектарайнь ургаса хуряагдажа абтанхай. Тоогууд дээрэ хамтадаа 45.619 центнер таряан ороод байна.

Шэнэ ургасынгаа дээжые гүрэндөө тушаажа эхилэнхэйбди. Һүүлэй мэдээгээр, 18 мянга гаран центнер таряан гүрэнэй амбаарта оруулагдажа, энэ жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ дутэлөө.

Таряа хуряалга дээрэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ дүршэлтэй комбайнер Михаил Семенович Баженов 6200 центнер ороохо сохижо, совхоз дотороо эрхимлэжэ ябана. Комбайнернууд Дорофей Данилович Слепнев, Никифор Семенович Афанасьев болон бусад унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй хүдэлжэ, горитой амжалта туйлаа. Дүршэл ехэтэй эдэ механизаторнууд залуушуулые һургаха, тэдэндэ ажалай үльгэр жэшээ харуулха талаар нилээд ехэ юумэ хэнэ.

Хуряалга дээрэ шалгарһан механизаторнууд али болохоор урмашуулагдажа, үнэтэ шанда хүртэхэ юм. Социалис мүрысөөнэй гуримтай механизатор бүхэн танилсанхай.

Таряагаа хуряахын хажуугаар механизаторнуудай һоломоёо суглуулжа, малай үбэлжөөнүүдтэ зөөнэ. Һолоомо хуряаха хүдэлмэридэ хүсэд оньһожоруулагдаһан звено хүдэлнэ. Үбэлжэлгын эхилтэр бүхы һоломоёо зөөжэ абаха хэрэгтэй. Энэ жэлдэ 1060 гектар намарай паар хахалха түсэбтэйбди. Тэрэнэй 800 гектар хахалагдаад байна.

Мүнөө тон харюусалгатай үе, шиидхэхы үдэрнүүд тудажа ерээд байна. Октябрь һара гаража, хүйтэнэй амин унаа ха юм даа. Ургасая саг соонь түргэнөөр лэ хуряажа абаха болоно гээшэбди. Эдэ үдэрнүүдтэ часшье, минуташье һамшалтагүйгөөр, тон ехэ эмхитэй, журамтайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хэрэгтэй.

Ж. ЭРДЫНЕЕВ.
«Новостретенский» совхозой экономист.

Бэшүүрэй аймаг.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

Байгша оной таряа хуряалгада ороһоор нилээд саг үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо манай Хэжэнгын совхоздо шухала энэ хүдэлмэри яһала урагшатай ябажа байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, ажахын таряалан полинуудай гектар бүриһөө дунда зэргээр 8,5 центнер таряан абтажа байна. Мүнөө дээрээ энэ дүн аймаг соогоо эрхим болоно гээшэ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай ажахын механизаторнууд 6.379 гектар талмайн ороохо таряа хуряаха түсэбтэй. Һүүлэй мэдээгээр, 4133 гектар газарай ургаса баал болгон унагаагдажа, тэрэнэйнь 3.728 гектарынь хуряагдаа. Һаяын үдэрнүүдтэ ажахымнай гүрэндэ ороохо таряа тушаажа эхилбэ. Байгша ондо совхоз гүрэндэ нилээд ехэ ороохо таряа худалдаха зорилготой. Сентябриин 29-нэй байдалаар гүрэнэй амбаарта 2.000 центнер ороохо таряан оруулагдаа.

Үнинэй дүршэл шадабаряар баян механизаторнуудай ургаса хуряалгын үедэ бусад нүхэдтөө эгэ этэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ. Жэшээнь, таряа хуряалга дээрэ үнинэй хүдэлжэ байһан дүршэлтэй механизатор Цыбик Санжимитыпов ажахын механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Габшагай шангаар ажалладаг энэ нүхэр 5.500-гаад центнер таряа сохибошье, ажал хүдэлмэриеэ улам шангадхажа, 7000 центнертэ хүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Энэл, 3-дахи тракторно-таряан ажалай бригадын механизатор Лев Дашицыренов байгша ондо 5.000 центнерһээ бага бэшэ ороохо сохихоб гэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Һүүлшын долоон хоног соо энэ нүхэр 2.096 центнер ороохо сохёо.

Ажахын оролдосотой бэрхэ механизаторнууд Дондок Доржиев, Юрий Чимитов, Владимир Батоцыренов болон бусад тус тустаа 2000—3000 центнер хүрэтэр таряа сохижо, амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байна.

Таряа хуряалгын эгээл хүшэр, эгээл харюусалгатай хаһа үяэбэ. Энэл үедэ хамаг хүсэ шадалаа зангидан, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэн, абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлжэ, таряа хуряалгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр түгэсхэхэ манай зорилго болоно.

Б. БАТОЖАПОВ.
Хэжэнгын совхозой ахамад агроном.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Ван Элсландын хоорондо хөөрэлдөөнүүд болобо.

Европодохи шахардуу байдал һуларуулагдажа байна гээд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ тэмдэглэгдээ.

А. А. Громыкын хүндэлэлдэ Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Ван Элсланд правительствынгаа үмэнэһөө сайлалга хэбэ. Р. Ван Элсланд, А. А. Громыко үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр король Бодуэнтэй уулзаба. Тэрэ премьер-министр Л. Тиндемансtай хөөрэлдэһэн байна.

***

Консульствонуудые эмхидхэн байгуулха тухай протоколдо А. А. Громыко, Р. Ван Элсланд гар табяа, аяншалгын талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай совет-бельгиин хэлсээнэй хүсэндөө ороһон тухай бэшэгүүдые андалдан абалсаа. 1977—1978 онуудта СССР-эй ба Бельгиин хоорондо соёлой, эрдэм наукын харилсаа холбоо тогтоохо программада мүн лэ гараа табиба.

А. А. Громыко октябриин 5-да Брюссельһээ мордоо.

Албанай хэрэгээр Данида ерэбэ

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Даниин правительствын уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр октябриин 5-да эндэ ерэбэ.

Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Б. Андерсен, бусад тусхай тушаалтад, Советскэ Союзһаа Данида байдаг элшэн сайд Н. Г. Егорычев тэрэниие угтаа.

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин пленум

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин пленум октябриин 5-да Москвада болобо. СССР-эй Журналистнуудай холбооной ээлжээтэ, IV съездые зарлаха тухай, Журналистнуудай уласхоорондын эмхиин (МОЖ) VIII конгрессэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, гэшүүнэй билендүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй Журналистнуудай холбооной ээлжээтэ, IV съездые 1977 оной мартын 1—3-да Москвада зарлахые пленум дээрэ шиидхэгдээ.

Журналистнуудай холбооной правлениин тоосоон. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр совет журналистнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ. Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон, холбооной уставта зарим хубилалтануудые оруулха тухай асуудал хаража үзэхэдэ, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин, Центральна шалгалтын комиссиин һунгалтанууд болохо юм.

Холбооной зуун гэшүүдһээ нэгэ делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадаха байна.

(ТАСС).

1976 оной октябриин 5-да франциин телевиденидэ
Л. И. Брежневэй үгэһэн интервью

(Түгэсхэл. Эхиннинь 1-дэхи нюурта).

мүнөөнэй сессидэ, Венэдэхи хэлэлдөөнүүдтэ оруулһан байнабди. Эдэниие дабтахагүйб. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые буруушааһан тэмсэл шухала удха шанартай болоно гэжэ хэлэхэ байнаб. Тиимэһээ гүрэнүүдэй үндэр дээдын хүтэлбэрилэгшэд энээндэ онсо анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Асуудалнуудтаа Хельсинкидэхи зүблөөн тухай дурдаа һэнта.

Ниитэ Европын зүблөөнһөө хойшонхи саг соо хэгдэһэн юумые һайнаар сэгнэнэбди. Харилсаа холбооной шэнэ һайн арга нүхэсэлнүүд мүндэлнэ. Хельсинкидэ хараалагдаһан гол ёһонуудта үндэһэлжэ, зүблөөндэ хабаадаһан оронуудтай хэдэ хэдэн шухала хэлсээнүүдые Советскэ Союз баталаа. Тодорхойлон хэлэхэдэ, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гэнтэ, мэдээсэнгүй хэрэглэлгые уридшалан һэргылхэ тухай СССР-эй ба Франциин хоорондо байгша оной июль һарада гар табигдаһан хэлсээе дурдажа болоно.

Сэрэгэй ехэ ехэ һуралсалнууд тухай соносхохо, харин оронуудай адаглагшадые эдээндэ уриха гурим тогтоогообди. Энэ ушар гүрэнүүдэй хоорондохи этигэл найдабарие бэхижүүлгэдэ горитой удха шанартай байна.

Зүгөөр бүхы юумэн жэгдэ һайн бэшэ. Түгэсхэлэй актын удхые, зорилгые хазагайруулха, тэрэниие бэелүүлгые һэжэгтэ оруулха гэһэн ходо ходо гаргагдадаг һэдэлгэнүүдтэ анхаралаа хандуулмаар. Энэ хадаа «хүйтэн дайнда», шахардуу байдалда тэхэрин бусахые оролдогшодой үүдхэһэн үйлэ хэрэг болоно. Иимэ хүсэнүүд США-да, ФРГ-дэ ба бусад оронуудта бии. Тиимэһээ түгэсхэлэй актын тодорхойлолгонуудые бодото байдалда бэелүүлхын түлөө тэмсэл хадаа «хүйтэн дай» жүрөөдэгшэдтэ эсэргүү, шахардуу байдал һуларуулгые буруушаагшадта эсэргүү тэмсэл болоно гэээшэ.

Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, Хельсинкидэ туйлагдаһан үгэеэ ойлголсолгонуудые бүхы талаарнь (бүхы талаарнь гэжэ дабтанаб) хүндэлнэбди, бэелүүлнэбди. Аюулгүй байдал, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ хабаатай бүхы юумэн эдэ үгэеэ ойлголсолгонуудай гол зүйлынь болоно. Гэбэшье экономикын, эрдэм, техникын, соёл культурын ба мэдээсэлэй асуудалнуудта, хүнүүдэй хоорондын харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ, этигэл найдалай хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ харилсаа тогтоолгын ехэ удха шанартай байһые огто багадхаха гээгүй байһамнай элитэ.

Элшэ хүсэнэй, транспортын, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха талаар табигдаһан гол шухала зорилгонуудые шиндхэхын тула ниитэ Европын үндэһэ һуури дээрэ хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхые Советскэ Союз хүсэдэг байна. Энэ талаар манай гаргаһан дурадхалнууд һайн мэдээжэ.

Үүсхэл, оролдолго гарган, Советскэ Союз бусад социалис оронуудтай хамта Хельсинкидэ туйлагдаһан үгэеэ ойлголсолгые бүхы дээрэнь бодотоор бэелүүлхэ ехэ хэрэгэй манлайда ябана гэээд гэршэ баримтанууд элирхэйлэн харуулна. Бидэ саашадаашье иимэл байхабди.

Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи харилсаан ниитэ Европын зүблөөе амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ горитой үүргэ дүүргээ гээд һанажа ябанабди. Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи һайн харилсаа холбоон Европо түбидэ, гансал Европодо бэшэ, бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха гол хэрэгүүдэй нэгэниинь саашадаашье байжа шадаха гэжэ багсаамжалан хараалнабди.

Франци бидэ хоёрой хоорондохи үргэн ехэ харилсаа холбооо хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ хараа шэглэл олон жэлэй туршада, илангаяа һүүлэй 10 жэл соо бэелүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэ партиин XXV съезд дээрэ дахинаа батадхагдаа һэн.

Совет-француз харилсаан хоёр орондо нилээд ехэ туһа хүргөө, гэхэтэй хамта, уласхоорондын байдалда, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй харилсаанда шэнэ, онсо шэнжэтэй ехэ юумэ үгөө.

СССР-эй ба Франциин хоорондохи экономическа, эрдэм, техникын харилсаа холбоон замбуулинай дайда шэнжэлхэ, электронно-тоолон тодорхойлолгын техникэ, өөрсэ шухаг машина болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ асуудалнуудта хабаатай байна.

Худалдаа наймаанай харилсаанда горитой амжалтанууд туйлагдаа. Һүүлэй хэдэн жэл соо хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай ургалта 30 процентдэ хүрэһэн байна. Энэнь Франциин, мүн Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанай хүгжэлтын дундуур хэмжээнһээ дээгүүр юм. Тиимэһээ худалдаа наймаанай харилсаае хүгжөөхэ һайн хараа түсэбүүдые табихаар байна гэжэ хэлэлтэй. Энэнь соёл культурада, бусад асуудалнуудта хабаатай байна.

Нэн түрүүн политическэ асуудалнуудаар совет-француз харилсаае бэхижүүлхэ хэрэглэгдээгүй үшөө олон арга боломжонуудай бии байһаниинь элитэ. Дайнай аюулые зайсуулан сарааха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, Европые бата бэхи эб найрамдалай түби болгохо гэхэ мэтын үйлэ хэрэгүүдтэ Советскэ Союз болон Франци нэгэн адли һанал бодолтой гэжэ бидэ үнэн зүрхэнһөө тоолодогбди. Манай оронууд ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлэн нэгэдүүлхэдээ, эдэ шухала хэрэгүүдтэ бүри тодорхой туһа хүргэжэ шадаха байна гээд этигэн найданабди. Советскэ Союз энэ талаар бэлэн байна.

Ехэ удха шанартай гэжэ бидэнэй тоолодог манай харилсаа холбооной үшөө нэгэ эрхэ нүхэсэлдэ тогтожо хэлэхые хүсэнэб. Советскэ Союзай, Франциин арадуудай хоорондохи хани барисаае хүгжөөн бэхижүүлхын түлөө һанамжаяа мэдүүлжэ байһанаа хоёр тала 1975 ондо Москвада Президент Жискар д'Эстэн бидэ хоёрой гар табиһан совет-француз деклараци дотор мэдүүлээ һэн. Энэ хадаа үнэхөөрөөшье тон шухала асуудал мүн.

Тиихэдэ үгэеэ ойлголсоһон ушараа хэлбэришэгүйгөөр баримталнабди, саашадаашье баримталхабди. Совет гүрэнэй нэгэшье ажал ябуулагша, манай ороной хэблэлэй нэгэшье орган Франци, тэрэнэй арад, тэдэнэй үмэнэһөө ябуулга хэгшэд тушаа ямаршье харша үгэ хэлэхэ арга олгоогүй байха. Совет болон француз арадуудай хоорондохи улам бүри бэхижэжэ байһан хани барисаае, харилсаа холбооо гамнан сахинабди. Энэ хадаа эдэнэй тон үнэтэй сэнтэй, хамтын баялиг болоно. Францида иимээр лэ хандахыень хүсэнэбди.

Хэрбээ манай харилсаа холбооной ерээдүй тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ хадаа залан сэхэ, хэлбэришэгүйгөөр урагшаа дабшалга болоно гээд этигэн найданхайбди.

Франциин телевидениин эмхидхэһэн энэ «Советскэ Союзай недели» хадаа үргэн олониитын дунда мэдээсэл дэлгэрүүлхэ хэрэгсэл гээшын арадуудай хоорондохи үгэеэ ойлголсолгодо алба хэжэ шадаха байһыень элирхэйлэн харуулһан һайн жэшээ болоно.

Таанадта, хүндэтэ телевизор харагшад, бүхы француз арадта, зол жаргалай болон һалбаран хүгжэлтын халуун дулаан, үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүүдые хүргэжэ байһанаа мэдүүлнэб.

Ив. Мурузи. Харюунуудые үгэһэнэйтнай түлөө, ойлгуулан хөөрэһэнэйтнай түлөө Танда, г-н Генеральна секретарь, баяр хүргэнэб. Советскэ Союзай урдаа табиһан зорилгонуудые французуудай бүри һайнаар ойлгоходонь, эдэ бүгэдэ нүлөөлхэ байха гээд һананаб.

КВАРТАЛ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРЭБЭ

Загарайн аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй гурбан кварталые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Райпогой коллектив гурбан кварталай туршада аймагайнгаа ажалшадта 8.175 мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоол худалдажа байгаад, 8.449 мянган түхэригтэ хүргэжэ, түсэбөө 103,4 процент дүүргэбэ.

Аймагай рознично худалдаа наймаанай 6 предприятиин 5-иинь кварталайнгаа түсэб нилээд үлүүлэн дүүргээ. Гансал Үнэгэтэйн рознично худалдаа наймаанай предприяти түсэбөө дүүргээгүй. Илангаяа Ильҡын (директорынь В. Б. Фэдорова), Шэнэ Бэрээнэй (директорынь А. А. Гроздова), Ташалангай (директорынь Г. И. Болонева), Дабаатын (директорынь Е. Д. Цыбендоржнева) рознично худалдаа наймаанай эмхи зургаанудай коллективүүд ажал хүдэлмэридөө һайн амжалтанууды туйлаба. Тэдэнэр эд бараанай эрьесын гурбан кварталай түсэб 102-һоо 115 процент хүрэтэр дүүргэһэн байна.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Загарай тосхоной гастрономой ахамад наймаалагша, ажалай ветеран, залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ Е. П. Потехина, Шэнэ Бэрээнэй гастрономой наймаалагша Е. И. Маслова, Загарай тосхоной универмагай ахамад наймаалагшад О. Н. Колесникова, Л. С. Лагерева, номой магазинай наймаалагша эгэшэнэр Мария, Зинаида Целиковатан гэгшэд шалгараа.

З. АРТИЩЕНКО.
Загарайн райпогой түсэблэлгэ-экономическа таһагые даагша.

Балхашай хадын-металлургическэ комбинат хадаа манай ороной үнгэтэ металл болбосоруулдаг эгээн томо үйлэдбэринүүдэй нэгэн юм. Эрхим һайн шанартай гэжэ суурхадаг эндэхи зэд оронойимнай мянга гаран предприятинуудта эльгээгдэнэ. Мүн хилын саанахи хэдэн оронууд худалдажа абадаг юм. Һүүлэй табан жэлдэ эндэхи хүдэлмэришэд эрдэмтэдтэй хамта Балхаш шадарай байгаалиин баялиг аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар шэнжэлгэнүүдые хэһэн байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Комбинадай продукци. 2. Хайлуулагдаһан зэд.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛДАА АМЖАЛТАТАЙ

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдэ станциин поезднуудые бүридүүлдэг диспетчернүүдэй хоорондо арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабариие «Үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар улам дээшэлүүлхын түлөө» гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байгаа.

Мүрысөөндэ С. М. Михайловай ударидадаг поезднуудые бүридүүлдэг диспетчернүүдэй халаан зургаа дахин шалгаржа гараһан байна. Иигэжэ энэ халаанай коллективтэ дамжуулгын Улаан туг ба нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаа һэн. Тус халаанай хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ һарын туршада вагонуудта ашаа тээхэ түсэбөө 105,2 процент, ашаа буулгаха түсэбөө 110,4 процент дүүргээд, түсэбтэ даабариһаа гадуур 1.370 вагонуудые станциһаа ябууһан байна.

С. М. Максимовай халаанай гэшүүд: станциин дежурна А. С. Беспрозванных, поезд хабсарган бүридхүүлдэг мастернууд М. Л. Сушко, А. К. Дружинин гэгшэд ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг юм.

Вагонуудай ашаан түргэн саг соо буулгагдажа, тэрэдары хэрэгтэй газартаа эльгээгдэнэ.

Игэжэ нэгэ халаанда суг хүдэлдэг эбтэй эетэй нүхэдэй ажал хэрэг урагшатай һайнаар ябана.

Э. ФАДЕЕВ.

ХАРГЫНУУДҺАА ХАМАГ ЮУМЭН ДУЛДЫДАХА

БАМ-да байдаг манай тусхай корреспондент А. Куклинай «Һайн харгы хэрэгтэй» гэжэ статья газетымнай июлиин 31-нэй номерто толилогдоһон байгаа. Тус статья соо БАМ-ай Буряадай участогта харгынууд муугаар барингдана гэжэ шүүмжэлэгдэнэ. Эндэ дурсагдаһан асуудалнуудаар БАМ-ай барилгын Дирекциин ахалагша инженер П. В. Евсеев өөрынгөө статья эльгээбэ. Энэ статьяень уншагшадай анхаралда табинабди.

Байгал-Амарай түмэр харгы барилга авто-харгынуудһаа сэхэ дулдыдана гэжэ мэдээжэ, мүнөө иимэ харгынуудые һайнаар бариха гээшэ тон шухала. Тиимэһээ «Буряад үнэн» газетын энэ асуудалда анхаралаа хандуулһаниинь һайшаалтай.

БАМ-ай Буряадай участогта оньһожоруулагдамал колоннонуудай, хүүргэ барилгын отрядуудай хабсаргалгабарилгын хүдэлмэриие тон муу шанартайгаар бүтээдэг байһан тухай «Һайн харгы хэрэгтэй» гэһэн статья дотор тон зүб шүүмжэлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, баруун болон түбэй участогуудай харгынуудта орходоо Буряадай участогта татагдажа, баригдажа байһан харгынуудай шанар тон муу бшуу. Жэшээнь, Байгалай тоннелиин баруун портал тээшэ татагдаһан харгы зүүн портал тээшэнь татагдаһан харгыһаа тад ондоо. БАМ-ай баруун участогай оньһожоруулагдамал 145-дахи колонныи хүдэлмэришэд тус тоннелиин баруун портал тээшэ харгы татахадаа, энэ хүдэлмэриин хамаг эрилтэнүүдые сахиһан байгаа, харин зүүн порталай харгы татаһан Буряадай участогай оньһожоруулагдамал 137-дохи колонныи хүдэлмэришэд тэрэ эрилтэнүүдые бүдүүлигээр хазагайруулһан байха юм Юрэнхыдөө, «ЗапБАМстроймеханизаци» трестын оньһожоруулагдамал 7 колонныи коллективүүд харгы барилгын технологиин эрилтэнүүдые тон муугаар сахина гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Харгы барилга дээрэ нимэрхүү дутуу дунданууд ушардаг.

Хура бороогой, үерэй уһан баригдаһан харгы дээрэ жэгдэлэн тарааһан хайр шулуу, шорой урадхуулжархидаг муутай. Харгын хажуугаар энээниие зайсуулхын тула уһанай урдаха тусхай ханааб, соргонууд татагдаха ёһотой юм. Тиигэбэшье, энэ хүдэлмэри бодото дээрээ хэгдэнэгүй. Уоянһаа Хойто-Муяын тоннель хүрэтэр татагдаһан харгын 546-дахи километрһээ 578-дахи километр хүрэтэр иимэ соргонууд огто татагдаагүй. Гадна харгы дээгүүр тарааггдажа жэгдэлэгдэһэн шорой, хайр шулуун соо модоной үлэгдэлнүүд, үмхидэһэн дайралдажа, харгын шанар муу болгоно. Нижнеангарскһаа Уоян хүрэтэр татагдаһан харгын 508-дахи километрһээ 512-дахи километр хүрэтэр энээнһээ боложо харгын шанарынь муудаа.

Хүүргэнүүд уһанай соргонууд харгы замай баригдаһан хойно ехэнхидээ хэгдэнэ гээшэ. Тиимэһээ эдэниие хэхын тула тэрэ газартаа һөөргөө бусажа, дахин ажаллаха ушар гарана. Татагдаһан харгынууд дээгүүр автомашинануудай ябажа эхилхэдэ хүүргэ бодхоохо, уһанай соргонуудые татаха хүдэлмэриин болзор түргэдхэгдэнэ. Энэнь тэдэнэй шанарта нүлөө үзүүлнэ. Жэшээнь, Таһынһаа Уоян хүрэтэр ошоһон харгы искусственна түхеэрэлгэнүүдэй 30 процентнь энэ ушарһаа боложо эбдэрээ.

Юрэл хэлэхэдэ, БАМ-ай барилгын эгээл орёо хүндэ, хүшэр эрхэ байдалтай гэжэ тоологдодог Буряадай участогта нимэрхүү дутуу дундануд яһала ушарна гээшэ. Баригдаһан харгынуудай шанарай муу, дээрэһээ тэдэнэр ашаглалгада удаахан саг соо үгтэнэгүй бшуу. Тиимэһээ шэнээр татагдаһан харгынуудые һэльбэн заһабарилха хүдэлмэри гарана.

Гэбэшье, эдэ бүгэдэдэ гансал оньһожоруулагдамал колонноноудай хүдэлмэришэдые зэмэлхээр бэшэ. БАМ-ай Буряадай участогта баригдаха харгынуудта «Сибгипротранс» гэжэ институдай, Нижнеангарскда оршодог тэрэнэй филиалай коллектив проектнүүдые зохёодог юм. Эдэ проектнүүдэй шанарынь муу гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Уоян-Хойто-Муяын тоннель» гэһэн харгын проект алдуутай байһан дээрэһээ хэгдэһэн хүдэлмэриһөө гадуур уһанай үшөө 9 сорго татаглаха, ... дэн хүүргэнүүд бодхоогдохо болоно. Нимэрхүү алдуу ... дүүнүүдтэй проектнүүд бии.

Мүн лэ барилга — хабсаргалгын поезднуудай, оньһожоруулагдамал колонноноудай, хүүргэ барилгын отрядуудай ажал хүдэлмэри хамтадхан эмхидхэхэ графигай мүнөө болотор үгы байһаниинь харамтай. Энэ шухала асуудалда генподрядчик «Нижнеангарскстрой» трест бага анхарал хандуулна гэжэ хэлэлтэй.

Буряадай участогые тэлэн гараха магистралиин барилгаһаа гадуур автотранспортна һайн шанартай харгынуудай барилгада ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ. Тус магистралиин Байгалай ба Хойто-Муяын эгээл томо тоннельнүүд Буряадай республикын участок дээрэ баригдаха.

СССР-эй транспортна барилгын ба Харгы замай министерствэнүүдтэ баталагдаһан Буряадай участогта баригдаха харгынуудай болзорые дурсагдаһан эдэ дутагдалнууд хойшолуулна. Тиимэһээ эндэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд харюусалгаяа улам дээшэлүүлжэ, ажал хүдэлмэриеэ хараалһан болзор соонь дүүргэхэ зэргэтэй. Харгы бүхэниие һайн шанартайгаар, найдамтайгаар бариха зорилго БАМ-ай барилгашадай үмэнэ табигдаа.

П. ЕВСЕЕВ.

X ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТОО ОЛОШОРНО

Манай Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Цехүүдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай коллективүүд, хүдэлмэришэн бүхэн үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэнэ. Социалис мүрысөөной дүн һара бүри согсологдожо, һайн үрэ дүн туйлаһан коллективүүдэй, хүдэлмэришэдэй нэрэ соло олоной дунда мэдээжэ болгогдоно, тэдэнэй нэрэ хүндэдэ Улаан туг үргэгдэнэ, үнэтэ бэлэг, мүнгэн шан барюулагдана.

Жэшээлхэдэ, Сергей Степанович Аборовой хүтэлбэрилдэг 2-дохи мебельнэ цехэй коллектив комбинат дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ жэлэй эхинһээ зургаа дахин илажа, дамжуулгын Улаан Туг мүнгэн шангаар абаһан байна. Эдэнэр яагаад иимэ һайн үрэ дүн туйлана хаб, — гээд бэшэ цехэй хүдэлмэришэд һонирходог юм.

Хоёрдохи цехэй коллектив ехэнхидээ хубсаһанай шкаф болон столнуудые хэдэг юм. Тон харюусалгатай ажал. Эндэ дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд олон.

Үнинэй хүдэлмэришэн А. М. Ефимова бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээдэг. Даабаряа 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Һаяшаг мэргэжэлээрээ шалгарагша гэһэн нэрэ солодо хүртөө. Мастер Валентина Ивановна Абдрашитовагай хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд халаанайнгаа нормые ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригада коммунис ажалай коллективэй нэрэдэ хүртэһэн юм.

— Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь нэгэ һараар урид дүүргэхээр социалис уялга абаабди. Тэрэнээ бэелүүлхын тула участогаймнай хүдэлмэришэд яһалал оролдожо байна, — гээд мастер В. И. Абдрашитова хөөрэдэг. Эдэнэр хэлэһэн үгэлөө хүрэжэ шададаг зон. Ямаршье зорилго табяа һаа, тэрэнээ бэелүүлдэг. Иимэ уоагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүдэлмэришэд тус цех соо олон юм. Эдэнэр мебель һайн шанартайгаар, олоор хэжэ, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ жэлэй найман һара соо хубсаһанай 7.500 шкаф хэхэ даабаряа 7.700-да хүргөө һэн. Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрэй урдахана Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадай түрүү цех гэһэн нэрэ хоёрдохи цехэй коллективтэ олгогдожо, Хүндэлэлэй диплом барюулагдаа бэлэй.

— Бидэнэр саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, энэ хүндэтэ нэрэеэ дээрэ абажа ябахабди, — гээд С. С. Аборов баяртайгаар мэдүүлнэ. Хоёрдохи мебельнэ цехэй коллектив урдаа ехэ зорилго табяа. Тэрэнээ бэелүүлхын тула бултадаа хаба шадалаа гаргаха болоно.

Оньһожоруулагдамал доодо складай хүдэлмэришэд комбинадай бүхы цехүүдые модоор хангаха харюусалгатай ажал хэнэ. Эдэнэр түмэр замаар асарагдаһан модо саг болзор соонь вагонуудһаа буулгажа тайраха ёһотой. Эдэнэр муугаар хүдэлөө һаа, комбинадай хүдэлмэришэдые һаатуулха ушартай болоно бшуу даа. Николай Васильевич Тюрюхановай хүтэлбэрилдэг доодо складай хүдэлмэришэд тон харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа һайн мэдэнэ.

Ф. П. Яковлевай бригадын коллектив жэлэй эхинһээ бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгаржа гараа. Модо тайраха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Комбинадаймнай үнинэй хүдэлмэришэн Ф. П. Яковлев ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Залуу хүдэлмэришэдтэ зүбшэл заабари хэлэжэ байдаг. Эдэнэр голодоһогүйгөөр ажалаа хэдэг юм. Найман һара соо 52 мянган кубометр модо тайраха даабаряа 55 мянганда хүргөө. Доодо складай бэшэшье олон хүдэлмэришэд даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Оньһожоруулагдамал складай хүдэлмэришэд найман һарын туршада 104 мянган кубометр модо тайража, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргадаг цехтэ эльгээхэ даабаряа 110 мянганда хүргөө. Эдэнэй харюусалга ехэтэйгээр хүдэлжэ байһанай ашаар технологическа гооһо гаргаха даабари ... кубометрээр үлүүлэн ... гэгдээ. Һаяшаг доодо ... дан коллективтэ комб... «Эрхим цехэй коллектив» гэжэ нэрэ олгогдожо, ... лэлэй диплом барюулагдаа.

Манай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын ... даабари болзорһоонь ... дүүргэхын тула иимэ ... досотой һайнаар. хэзээ ... зээнэйхиһээ шангаар ... жэ байна. Олонхи ... ришэднай һайн шанар... продукци ехээр гаргажа, ... баряа үлүүлэн дүүргэнэ. ... шаг үнгэргэгдэһэн ой ... ной хүдэлмэрилэгшэ... һайндэртэ комбинадай 52 хүдэлмэришэдтэ ... нис ажалай ударнигай ... соло олгогдожо, 10—10 ... хэригэй мүнгэн шан ... лагдаа һэн. Тиигэхэдэ ... хүдэлмэришэдтэ инже... техническэ мэргэж... «Ажалай ветеран» гэһэн ... дэтэ нэрэ зэргэдэ хү... 10 хүдэлмэришэд «М... жэлээрээ шалгарагшад» ... һэн дипломуудаар шагнагдаа.

Комбинадаймнай ... партийна ба профсоюз... ганизацинууд ажалай ... шүүлые урмашуулха ... тэ ехэ анхарал табидаг. ... хоногой ошохо тума ... надаймнай хүдэлм... ажалайнгаа эршые ... шангадхана. Найман ... даабари бүхы дээрэ ам... татайгаар бэелүү... Продукци бүтээн гаргалгын даабари 373 мянган тү... гөөр үлүүлэгдээ. Үйлэд... дэ 13 мянган түхэригэй ... олзо оруулагдаба Ажа... тээсэ үнгэрһэн жэл... уеынхитэй сасуулаад ... 2.6 процентээр дээшэл... дэбэ. Коллективнай ... даа бүри һайнаар хү... 1976 оной даабари бо... һоонь урид дүүргэхын ... хаба шадалаа гаргахань ... жаггүй.

А. КОНДРАТЬЕВА,
Буряадай мебели... модо болбосоруул... комбинадай инжене...

РСФСР-эй АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДТА

БАМ-да ФИЛЬМЫН ПРЕМЬЕРЭ

Буряад ороной хойто зүгтэ баригдажа байгаа Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадай шэнэ клуб болон соёлой байшангуудта «Как там, на БАМ-е?», «Сибирь, БАМ, наука» гэжэ шэнэ баримтата фильмүүдэй премьерэ амжалтатайгаар үнгэрбэ.

Түрүүн нэрлэгдэһэн фильмын ехэнхи хубииень Буряадай газар дээрэ баригдажа байгаа түмэр замай участогуудта Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша режиссёр Н. Ефимов бүтээһэн юм. Энэ газарнуудые БАМ-ай түлхюур гэжэ миинтэ нэрлээгүй: Байгалай болон Хойто-Муяын саһан хушалтатай хадануд доогуур олон километрэй тоннельнүүд гаргагдаха юм.

— Кино бүтээгшэдтэ бидэ баяр баясхалан хүргэжэ, тэдэнэй зохёохы ажалда шэнэ амжалтануудые хүсэнэбди, — гэжэ «БАМтоннельстрой» управлениин 12-дохи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэн Владимир Жалнин хэлэбэ.

Д. САНЖИЕВ,
ТАСС-ай корр.

Северо-Байкальск,
Буряадай АССР.

ХҮДӨӨГЭЙ ЕХЭ БАРИЛГАНУУД

Кабардино-Балкариин ниислэлдэ түмэр-бетон конструкциин шэнэ завод баригдаба. Энэ томо предприяти автономито республикын потребсоюзай захилаар баригдаһан байха юм. Нютагай кооператорнууд ехэ барилга эндэ эрхилнэ.

Гурбан районуудта худалдаа наймаанай түбүүд баригдана. Тэндэ унизермаг, универсам болон ресторан суг хамтадань баригдаха юм. Хэдэн арбаад шэнэ магазинууд, хилээмэнэй заводууд болон хүсэ ехэтэ холодильнигууд ашаглалгада оруулагдахаар бэлэн боложо байна.

Кооператорнууд гансашье республикынгаа хүдөө нютагуудаар наймаа схээр хэдэг бэшэ, потребсоюзай предприятинуудай худалдажа абаһан, һүүлдэнь нэгэ зарим буйлуулһан продукци — улһан, ургамалай тоһон, крахмал, консервын элдэб зүйлнүүд — орон соогоо хэдэн зуугаад адресаар эльгээгдэнэ. Кабардино-Балкариин потребсоюзай худалдаа наймаанай эрьесэ байгша табан жэлдэ гурбанай нэгэ хубяар дээшэлхэ юм.

Э. МАЛЬБАХОВ,
ТАСС-ай корр.

Нальчик.

АРАДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ УРАН БЭЛИГ

Хальмагай Городовиковско районой соёлой байшангай дуу хатарай ансамблиин коллектив шэнэ программа бэлдэбэ. Тэрээндэнь ород болон хальмаг дуунууд, урданай хатарнууд оронхой.

Хальмагай фольклорно коллективүүдэй дунда анха түрүүшын энэ ансамбль хадаа уран һайханай бишыхан бүлэгһөө бии болоһон юм. Эдэбхитэд урданай дуу болон хатарнуудые һэргээхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Мүнөө ансамбльда хэдэн арбаад залуушуул, ветеранууд, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон һурагшад хабаадана. Городовиковско артистнуудай уран бэлиг гансал бэе Хальмагта бэшэ, харин Ставропольдо, Дондо, Москвада һайн мэдээжэ болонхой. Уран һайханай энэ коллективтэ арадай гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон, элдэб олон конкурснуудай дипломуудаар тэрэ шагнагданхай юм.

Автономито республикын бэшэшье районуудта иимэ фольклорно ансамбльнууд эмхидхэгдэнхэй.

П. ШАМРАЕВ,
ТАСС-ай корр.

Элиста.

ШУБУУДАЙ ШЭГНҮҮР ЯАЖА ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭБ

Таргалуулагдаха шубуудай амидын шэгнүүр 5—10 процентээр дээшэлүүлхын тула тэдэнэй эдеэ хоолдонь биологическа талаараа эдэбхитэй бодосуудые нэмэхэдэ туһатай гэжэ тобшолол Марийска университедэй эрдэмтэд хэбэ.

— СССР-эй элдэб газарнуудта цезарканууды таарулан байлгалгые болон биологиие мүн тэдэниие тэжээн томо болголгые нарижуулан һайжаруулха гээшэ шэнжэлхэ ажалаймнай нэгэ хубинь болоно. — гэжэ университедэй зоологиин кафедрада ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. — Волжско шубуунай фабрика хадаа цезаркануудые томо болгохо тусхай отделени эмхидхэһэн оронойимнай үсөөхэн ажахынуудай нэгэн болоно. Энэ фабрика кафедрымнай туршалгын газар болонхой.

Арбадахи табан жэлдэ маринин эрдэмтэд өөһэдынгөө шэнжэлгэнүүдые үйлэдбэритэй улам нягта холбоотой болгохо зорилготой. Ороной элдэб зононуудта шубуунай үндэгэ, мяха түхэреэн жэл соо үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэ талаар, тэрэнэй үүлтэр ба ашаг шэмыень һайжаруулха талаар ажал ябуулха түсэбтэй юм.

А. ТРИШИНА,
ТАСС-ай корр.

Йошкар-Ола

ХАДЫН ОЙ МОДОНОЙ БАЯЛИГ

Хойто Осетиин хада уулын ой модод намарайнгаа жэмэс үгэжэ эхилээ. Автономито республикын ой модоной ажахын хүдэлмэришэдтэ халуун хаһа ороо: грецкэ һамарай, кизил, калинын ургаса үргэлжэдэнь суглуулха ажал эхилбэ.

Кировскэ, Орджоникидзевскэ, Моздогой ой модоной ажахынууд хэдэн зуун тонно хүдөө ургадаг жэмэс буйлуулгада эльгээгээ. Пригородно районой энээгээр мэргэжүүлэгдэһэн предприяти намарай хаһын эхилһэнһээ хойшо ой тайгын жэмэсэй шүүһэ нилээд ехээр гаргаба. Жэшээлхэдэ, эндэ нюхаһан калиные саахарлаад консерв болгожо эхилээ.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе.

ҮНИ УРДАНАЙ ЗҮЙЛНҮҮДЫЕ ОЛОНО

Дээдэ Енисейн нютаг нуганнуудаар ажаһуугаан үни урдын хүн зоной байшан зарнуудые малта... СССР-эй наукануудай академиин Түүхын институдай Ленинградай отделениин археологууд тува арадай ... хын дүрбэ мянга ... пасхаалта ... бо. Тэдэнэй дунда ... дээрэ һиилэһэн ... хабсагайн зурагууд, ... гүрөөлнүүдые ... лэр шулуунууд, ... һартанууд, орон ... хэрэгсэлнүүд бии юм.

Ерээдүйн Саяанай ... шадар добонуудые ... археологуудые онсо ... хуулба. Эрдэмтэдэй ... ... тэдэ... гэ зариманиинь Т... най түүхын шэнэ... гүй, ехэ һонирхомо... гай — манай эрын урда... хи VII—III зуун ... зүйлнүүд гэжэ тоолог...

Энэ газар дайдада ... һан хүн зон өөрын ... гаатай, гоё һайхан ... босоролтой байгаа. ... бронзоор элдэб хэрэг... дые бүтээхэ хэрэг ... жэнги байһан гэжэ ... ба. Бүри нарин нягта... дэһэн буу зэбсэг, ... нууд, гэрэй ажахын ... сэлнүүд онсо илгарна.

Р. КОЗЬМИН,
ТАСС-ай корр.

Кызыл

АЖАЛШАДЫЕ ГЭГЭЭРҮҮЛГЫН ГУЛАМТА

...Горькиин нэрэмжэтэ республиканска ...иотекын 95 жэлэй ой

...1 оноhoo түүхэтэй М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ харанхы байһан хизаарта гэрэл ба... гэгээрэлэй гуламта болоо. Илангаяа Совет засагай үедэ библиотекэ угаа түргөөр хүгжэжэ, арад түмэнине эрдэмдэ һургаһан бодото университедэй үүргэ ...тэһэнтэй адли болоно. Коммунис үзэл сурталые гүн...өөр нэбтэрүүлжэ, партиин шиидхэбэринүүдые үргэн ...тэдэ дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа, арад зониие ...жүүлхэ үүргэеэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүн... дээрэ тоолоно. Эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ эдэб...гээр хабаадажа, республикын мэргэжэлтэдтэ биб...текэ угаа ехэ туһа хүргэнэ. Илангаяа һүүлэй үедэ ...м-техникэдэ зорюулагдаһан номуудай тоо олошороо. Ном һудар хадаа арад зоной алтан жаса. Энэ баяли... эрхимээр эдлэхэ ажалые библиотекын хүдэлмэрилэг... эдэбхитэйгээр ябуулна.

...5 жэлэй урда тээ Верхне...ск хотын элһэтэй, ша...й гудамжануудай нэ... манай хизаарай түрүү... ниитын библиотекэ нээг...эн. Тэрэнэй һанда орой...уугаад ном болон газетэ, журналнууд байгаа. Уншагшадайнь тоо зуушье хүрэдэггүй һэн. Тэдэнэр ном хэрэглэһэнэй түлөө мүнгэ түлэдэг бэлэй. Арадай гэгээрэлдэ анхаралаа хаанта засагай табидаггүй хадань, энэшье библиотекэ уншагшадай хүсөөр арай гэжэ тогтожо байһан. Теэд ажалша зоной ехэнхинь эрдэмгүй, олонхинь түлбэритэй библиотекын уншагша болоҗо шадахагүй байгаа бшуу. Буряадай республикын тогтотор, 42 жэлэй туршада библиотекын уншагшад 320 тоотой, номуудайнь һан 12 мянга болоһон юм.

Коммунис партиин ашаар Совет засагай үедэ арад зондо гэгээрэл угаа үргэнөөр нэбтэрүүлэгдээ. Соёлой хубисхалай үедэ үргэн ниитэ зоной эрдэм шудалхада, манай библиотекын үүргэ улам харюусалгатай болоо һэн. «Номойл аша туһаар бүхы эрхим һайн юумэнүүдээ оложо абаһан байнаб» — гэһэн М. Горькиин үгэнүүдые олон түмэн зон дабтаха зэргэтэй. Түрүүшын табан жэлнүүдэй барилгануудта хүмүүжүүлхы үүргээрээ номууд хабаадалсаһан байха. 1938 ондо республикын түбэй библиотекэдэ М. Горькиин нэрэ олгогдоо һэн.

Мүнөө манай библиотекэ республика соогоо номой эгээн ехэ һантай. Эхэ ороной алтан жасада ороһон номууд, хари гүрэнүүдэй зохёолнууд, буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн ном, газетэ, журналнууд барандаа шахуу таг дээрэ жагсадаг. Гадна үшөө хэблэгдээгүй хүушан зохёолнуудай хуудаһанууд, гар бэшэгүүд нягтаар хадагалагданхай. Бүхы совет гүрэндэ ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн, мүн Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаһан ном бүхэн манай библиотекын таг дээрэ һууриияа эзэлдэг. Жэл бүри 60 мянган ном, 600 журнал, хэдэн зуугаад газетэ абанабди.

Зүгөөр библиотекын хүгжэлтые ганса номуудай тоогоор хэмжэхэгүй, харин арад зониие хүмүүжүүлгын ажал ябуулгаар сэгнэхэ ёһотойбди. Манай библиотекэ жэлдээ дунда зэргээр 25 мянган уншагшадые 2 миллион гаран ном, журналнуудаар хангадаг.

Библиотекын хүгжэлтэдэ эрдэм бэлигээ, сэдьхэл һаналаа, дүй дүршэлөө үгэһэн эдэбхитэнние һайн үгөөр дурдаха ёһотойбди. И. Т. Мирошниченко, Д. С. Жарков, Н. С. Карташов, З. И. Лоханина, Л. О. Елкина гэгшэд хубитаяа библиотекын хүгжэлтэдэ ехээр оруулһан. Үнинэй худэлдэг Е. М. Жаркова, Е. П. Истомина, Н. И. Бадаева, Е. Д. Столярова, Т. П. Хрусталева, А. Г. Санжеева, М. А. Порохня, Г. В. Баранова, Е. Ф. Осодоева, М. М. Спектор гэгшэд бүхы хүсэ шадалаараа уншагшадые һайнаар хангахаяа оролдоно. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй хахадынь шахуу Москва, Ленинград, Улаан-Үдын дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн мэргэжэлтэд юм. Хамтадаа 120 библиотекарь хүдэлдэг.

Эрдэмэй шэглэлээр номуудай удхаар библиотекын һан 14 таһаг болоҗо хубаарилагдадаг юм. Эрдэм-техникын хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, зохёохы ажал ябуулагшад тусхай таһагуудта тус тустаа ном үзэхэ аргатай болонхой. Гадна уншагшадай хамтын зал, шэнэ номуудай болон газетэ, журналнуудай таһагууд бии. Конференц-зал соо саг үргэлжэ уран зохёолшодто зорюулагдаһан уулзалганууд болон бусад һонирхолтой суглаанууд, хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэдэг. Олон тоото уншагшадай ехэ хубинь — арадай ажахын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд юм.

Библиотекэдэ тодхогдоһон телетайп, ротатор, магнитола, киноаппаратура гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд уншагшадта ехэ туһаламжа үзүүлдэг болонхой. Уншагшад саг зуура хэрэгтэй ном олохын тула справочно-информационно албанда хандадаг. Мянгаад абонентнүүд 150 шэглэлэй номууд тухай мэдээсэл абажа шадаха зэргэтэй. Москва, Ленинград болон бусад түбэй библиотекэнүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлжэ, манай библиотекэ номуудаараа андалдадаг, мүн хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ туһалдаг.

Эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдтэй улам нягта барисаатай байхын тула референтнүүдэй бүлэгүүдые эмхидхээбди. Заншалта болоһон «Мэргэжэлтэдэй үдэр», «Мэдээсэлэй үдэр» гэхэ мэтын үдэрнүүдые эмхидхэхэдэ, тус бүлэгүүд эдэбхитэйгээр туһалдаг.

Эрдэм-техникын дэбжэлтын һүүлэй үеын амжалтануудые олониитэдэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ манай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд оролдоно. Имагтал тиимэһээ эрдэмтэдые, техникүүдые, бусад мэргэжэлтэдые хангадаг таһагуудай номой һан жэл бүри баян болоно. Үе сагай эрилтэдэ хүсэд харюусаха номууд библиотекэдэ бии.

«Эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ ба ажалшадые коммунис үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлгэдэ библиотекын үүргые дээшэлүүлхэ» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхэ гэзэшэ манай ажалай гол зорилго болоно. Энэ шэглэлээр арбадахи табан жэлдэ хүдэлхэ тусхай түсэб табяад, тэрэнээ хүсэд бэелүүлхэ зорилготойгоор хүдэлнэбди. Научно-практическа конференци болон зүблөөнүүдтэ хабаадахадаа, эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ хубитаяа оруулха арга боломжо хододоо бэдэрнэбди. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ном шэнжэлһэн статьянуудые СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хэблэһэн шэнжэлэлнүүдтэ, бусадшье хэблэлдэ толилдог.

Хүдөө ажахынхидые хүсэдөөр хангаха ажалда анхаралаа ходо хандуулнабди. Республикын библиотекэнүүдэй ажал ябуулгые һайн эмхидхэһэнэй түлөө 1972—73 онуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг республикымнай библиотекын хүдэлмэрилэгшэдтэ барюулагдаһан юм. Ороной бусад библиотекэнүүдэй дунда хүндэтэй болоһоние Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэдэг библиотекарьнуудай бүхэроссиин болон зональна конференцинүүд гэршэлнэ ха юм. Дүй дүршэлөө халан абажа, ажалшадые улам һайнаар хангахаяа оролдонобди.

Библиотекэ уран зохёолшодтой, уран зураашадтай, хүгжэмшэдтэй үнинэй нягта барисаатай. Зохёохы ажал ябуулагшадтай уулзаһан уншагшад номуудые бүри гүнзэгыгөөр ойлгодог, дуратайгаар библиотекэдэ ерэдэг. «Совет Буряадай уран зохёолшод», «БурАССР-эй хэблэлэй түүхэ», «Буряад орон тухай зохёолнууд», «Улаан-Үдэдэ—300 жэл», «Шажан тухай үнэн» гэхэ мэтын шэнжэлэлнүүдые библиотекын хүдэлмэрилэгшэд толилһон байна.

Мүнөөшье республикын түб библиотекын хүдэлмэрилэгшэд олониитэдэ туһатай ажалаа эдэбхитэйгээр ябуулһаар. «Арад зониие коммунис үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэдэ ном һударай үүргэ угаа ехэ» гэһэн партиин сэгнэлтые хэзээдэшье мартангүй, нангин үүргэдээ хүрэмөөр хүдэлхэ хүсэлэнтэйбди.

Ю. ХАРАЕВ.
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Библиотекэдэ ороһон шэнэ номуудые харуулһан тапалга соо. Библиотекарь Л. И. Герасименко ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ЛИГТЭЙ ЭРДЭМТЭН

(...П. Щаповай түрэһөөр 145 һаһанай ойдо зорюулан)

... революционно де... агуухэ ажал ...д Н. Г. Черны... Н. А. Добролю... А. Некрасов, М. Е. ...-Щедрин, Т. Г. ...о болон бусад XIX ...лэй жараад онуудта ... ниитэ түрүү үзэл ... горитойхон хуби...улалсаһан юм. Тэ... ухаан бодол ...эдэ нэбтэрүүлжэ, ... арадые дарлагша...рдаһаа эсэргүү тэм...лһан байна.

...үеын Россин соёл ... болон эрдэмэй түрүү ... тоото түрүү ажал ...ал демокрадуу... тэмсэлдэ жаг... һэн. Тэдэнэй ...тосхоной сүмын ал...этэй, буряад эхэтэй ... Прокопьевич ...харанабди. А. П. ... ажалшан арадай ... байдал һайн мэдэ... тула тэрэ үеын түрүү ... хүнүүдтэй нэгэ һа... болоһон байна.

...сий Прокопьевич ... губерниин Верхо...ездын Анга тосхон... ондо түрэһэн юм. ... ехэ бүлэеэ хоол... тулада гол ажа... хажуугаар таряа... ажал эрхилдэг һэн. ...Щапов арбатайдаа ... духовно училищи...жа эхилпэн юм. Һүү... семинари һайнаар ... гүрэнэй тэдхэм...тулагдажа. Каза... ...овно академи эль... һэн. А. П. Щапов ... академидэ һураа... эрдэм һургуулитай, ...элтэй. хүн болоҗо ... юм. Юуб гэхэдэ, ... Прокопьевич, тэ... ...мэдэхэ хүнэй хэлэ... ... үзэхэдөө үсэд ... һанаһандаа заатагүй ... байгаа. Щапов ака... ...ажа байха үедөө ...лха дуратайшье, ...е болоһон бай... ...э Афанасий Ща... ...рай зэргэдэ дис... хамгаалһанайнгаа ... Казаниин духовно ... бакалаврай ту... ...эн юм. Һүүлээрнь ... университедэй оро... ...үүхын кафедрада ... байна.

... Щаповай эрдэм бэ... ...ми асуудалнууд... ...гааараар хандадаг, ...эртэй ойлгосотой... ...лдэдэг байһан ту... ...алуушуул тэрэниие ... байгаа. Студент... ...й түрүүшын лек... ...бтар һайнаар уг... Афанасий Прокопь... ...лекци соогоо арад ...бол түүхын хүг... ... нүлөө үзүүлдэг ... хэлэһэн байна. ...хэшэ профессор... ...да А. П. Щапов ...ууд тухай лекци ...рхэлжэ уншагша... ... һэн. ... Щапов ажалдаа ехэ һайнаар хандадаг, профессорээр хүдэлхынгөө хажуугаар урданай түүхээр научна хүдэлмэри бэшэдэг һэн. Тиигэбэшье Афанасий Прокопьевич университедтэ үни удаан хүдэлөөгүй. 1861 оной ниитын үйлэ хэрэгүүд тэрэнэй ухаан бодолые эзэлһэн байна. Тиин профессор Щапов Казаниин губерниин нэгэ тосхоной таряашадые алагшадай урдаһаа студентнэрэй эмхидхэһэн демонстрацида эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Афанасий Прокопьевич хаанта засагай муу муухай үйлэ хэрэгүүдые элирхэйлэн, арад зон эрхэ сүлөөгөө абахаар заатагүй бодохо гэжэ хэлэһэнэйнгээ түлөө түрмэдэ хаагдаа бэлэй.

Щаповай хэрэг аяар гурбан жэл шахуу саг соо шиидхэгдээгүй байһан юм. Энэ хугасаа соо профессор Щапов олон хүдэлмэри бэшээ һэн. Баяд ноёдой түшэмэлнүүдэй түүхын гол асуудалнуудые буруугаар, эдэнэй тала хаража тайлбарилһан ябадал статьянууд сооҥь шүүмжэлэгдэһэн байдаг. Тиихэдэ А. П. Щапов эдэ статьянууд дотороо обществын хүгжэлтэдэ хабаатай асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхын тула арад зоной үнинэй ба мүнөөнэй ажабайдалда хандаха ёһотой гэжэ тэмдэглэһэн байха юм. Бурханда шүтэхэ талаар хоёр анги (Никонэй ба гүрэн түрын) болоҗо һалаһан ушар арад зоной баяшуулай урдаһаа тэмсэһэн ябадалай гэршэ гэһэн А. П. Щаповай һаналые Россин түрүү ниитэ ухаан бодолой ажал ябуулагшад ехэтэ дэмжэһэн юм. Герцен Щаповта эльгээһэн бэшэг доторoo та, манай түрүү хүнүүдэй нэгэнта гэжэ бэшэһэн байдаг.

А. П. Щаповай хэрэг олониитэдэ эли болоһон байха юм. Хаанта засагаархид Афанасий Прокопьевичые сүмын түрмэдэ хаахые оролдоһон байна. Теэд И. Г. Чернышевскиин эдэбхитэй хабаадалгатайгаар интеллигенциин нэгэ бүлэгэй ябуулһан хэмжээнэй аша туһаар Щапов шорондо хаагдаагүй һэн. Тиигэжэ А. П. Щапов Зүүн Сибирь сүлэгдэжэ, 1864 ондо Эрхүү ерээ бэлэй.

Сүлэлгынь эрхэ байдал хүшэр хүндэ байгаа: Щапов ходо харууһан доро ажаһууһан, тэрээндэ хэрэгтэй номууд олдодоггүй, мүнгэ зөөреэр дуталдадаг бэлэй. Хэды муу байдалда ороошье һаа, А. П. Щапов өөрынгөө политическэ үзэл бодолдо үнэн сэхэ үлэһэн байна. Профессор Щапов Россин географическа бүлгэмэй Сибириин таһагай хүдэлмэридэ хабаадалсажа, экспедициин гэшүүн болоод алар холын Туруханска хизаарта ажаһуудаг арад зоной ажабайдалтай танилсаа һэн. Тус экспедициин материалнууд Эрхүүдэ болоһон түймэр соо дууһан шахуу шаташаһан юм. Тиимэһээ эрдэмтэ Щаповай Сибириин үндэһэн арадууд тухай хэһэн тобшололнуудай зарим хубинууд лэ үлэһэн байна. Афанасий Прокопьевич хаанта засагай эндэхи арадуудые доромжолһон политикада эсэргүүсэн тэмсэжэ, демократическа хубилалтануудые дурадхагша һэн. «Эндэхи арадууд биднэрэй талаһаа туһаламжа хүлеэнэ. Тиимэһээ биднэр миссионернүүдэй хэрээһээр бэшэ, аралжаа наймаашадай архи, тамхяар бэшэ, харин ород хүнэй һайн һайхан сэдьхэлээр, мэхэ гохогүй харилсаа наймаагаар эндэхи арадуудта хандаха ёһотойбди», — гэжэ Щапов бэшэһэн байдаг. Россин түүхэ ганса түбэй нютагуудта түрэнэ бэшэ, мүн түүхэдэ нүлөөтэй үйлэ хэрэгүүд үргэн ехэ гүрэн түрын заха хизаарнуудаар мүндэлнэ гэжэ А. П. Щапов хэлэдэг һэн. Бэлигтэй эрдэмтэн ород арадай Россин бэшэ арадуудтай хани харилсаанай түлөө тэмсэжэ, үндэһэ яһанай илгаа гаргаһан үзэл бодолые эрид шүүмжэлдэг байһан.

Афанасий Прокопьевич Зүүн Сибириин ород ба буряад зоной түүхэ, экономико болон ажабайдалай асуудалнуудые шэнжэлдэг байһан юм. Эрдэмтэн ехэ материал суглуулжа, хэдэн һонирхолтой хүдэлмэринүүдые бэшэһэн байна.

Сүлэлгэдэ байһан эрдэмтэнэй бэснь жэлһээ жэлдэ муудажа, 1876 ондо 44 наһатайдаа Щапов наһа бараа.

Афанасий Прокопьевичой ниитэ-политическэ үзэл бодол үнгэрһэн зуун жэлэй 60-аад онуудай ородой гэгээрүүлэгшэдэй үзэл бодолтой адли байһан. Ажалшан түмэнэй түүхын хүгжэлтэдэ үзүүлдэг нүлөөн, үүргэ ба тэрэнэй хуби заяан А. П. Щаповай Сибириин арад зоной түүхэ тухай шэнжэлгэнүүдэй гол удхань болоно. Эгээл энээнһээнь уламжалан, «Россин түүхэдэ ажалшан арадай һуури ба үүргые Щапов хэнһээшье түрүүн тоб гэмээр, зүбөөр харуулаа» — гэжэ А. М. Горький хэлэһэн байгаа.

А. П. Щапов һүүлэй үедэ К. Марксын хүдэлмэринүүдые шудалжа эхилһэн, Сибириин хүдэлмэришэн ангиин түүхэ шэнжэлжэ захалһан байна. Эрдэмтэн энэ үесынгөө статьянууд дотор Сибириин хүдэлмэришэдэй байра байдал шэнжэлхэдээ, К. Марксын «Капиталай» тобшололнуудые хэрэглэһэн байдаг. А. П. Щапов марксист болоошьегүй һаа, гэгээрүүлэгшэ демократ зандаа үлэжэ, ород түүхын эрдэмдэ хубитаяа оруулалсаһан байна.

П. ХАПТАЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

Арадай хиналтын булан

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАНА

Тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэриин шанарта аймагаймнай олон тоото арадай хинагшад анхаралаа хандуулна. Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ажаллажа байһан бригада, звено бүхэнэй ажал оа тэрэнэй шанарые сагтань шалгажа, дутагдалнуудыень элирүүлхын тула арадай хинагшадай 73 пост эмхидхэгдээ һэн. Ажахынуудта ажаллажа байгаа 230 арадай хинагшад үбһэ бэлэдхэлгын, силос, сенаж даралгын, ногооной гурил татаха хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгалта хэхэдээ, бии байгаа дутуу дундануудыень дары усадхажа, энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулхын тула горитой хүдэлмэри ябуулжа шадаа.

Арадай хинагшад таряалан дээрэ гонзогоршье хоолос, монсогоршье орооһо үлөөнгүй хуряажа абаха уряа доро бүхы хүдэлмэреэ ябуулна. Ажахынуудай таряан ажалай бригадануудта арадай хинагшадай саг зуурын 53 пост эмхидхэгдээ гү, али бүхыдөө хоёр зуу гаран эдэбхитэд хабаадана.

Саг зуурын постын гэшүүд комбайнернуудай ажалай шанарые наринаар шалгахаһаа гадна, таряанай тоогто буулгагдаһан орооһо сэбэрлэхэ, амбаарта зүбөөр хадагалха хүдэлмэреэр саг үргэлжэ һонирхоно. Таряа зөөлгэдэ табигдаһан ашаанай машинанууд хэр зүбөөр, хэр бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулагданаб гэжэ арадай зөөри хамгаалагшад саг үргэлжэ шалгалта хэхэдээ, ушарһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээ ябуулганудаа ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда табина. Ажахынуудай таряалан дээрэ һолоомо суглуулха, тэрэниие һүрилхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэриие, зеленко хуряалгые арадай хинагшад хараадаа абажа байдаг.

«Юбилейный» совхоздо тэжээл бэлэдхэлгын үедэ арадай хинагшадай 11 пост ажаллана. Таряа хуряалгын үедэ эндэ 4 пост эмхидхэгдэнхэй. Совхозой нэгэдэхи отделениин арадай хинагшадай саг үргэлжын пост илангаяа һайнаар ажалаа эмхидхэнэ. Тус постые ажахын бэрхэ комбайнер Леонид Акимович Мацуков хүтэлбэрилнэ. Арадай хинагшад ургаса хуряалгада табигдаһан 17 комбайнуудай ажалые наринаар шалгана. Постын гэшүүн, бэрхэ комбайнер Валерий Яковлевич Виноградов хамта хүдэлжэ байһан 5 комбайнай хүдэлмэриин шанар шалгана. Эдэбхитэй арадай хинагша халаан бүринггөө даабарние 180—190 процент дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулна. Совхозой түрүү комбайнернуудай нэгэн, арадай хинагша, аймагай Соведэй депутат Валерий Яковлевич энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Хоёрдохи отделениин арадай хинагшад Чимит-Даши Зундуев, Галдан Цыденов, Чимит Цыденов гэгшэд энэ харюусалгатай шанга хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Тулдуунай совхоздо хүдэлхөөр эльгээгдэһэн аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошод Малыгин, Никитин, Куликов гэгшэд силос даралгада муугаар ажаллана гэжэ арадай хинагшад элирүүлһэн юм. Хинагшадай тус ажахыгаар ябаха үеэр ургаса хуряалгада 31 комбайн хүдэлгэгдэхэ байһан һаа, тэдэнэй 21-ниинь поли дээрэ ажаллажа байгаа. Намарай паар хахалха хүдэлмэри эндэ мүн лэ бирагүй гэжэ элирэгдээ һэн. Арадай хинагшадай дурадхалаар совхозой дирекци зохихо хэмжээ дары абажа, энэ дутагдалаа усадхажа шадаа.

Инсэнгын совхоздо техникэ хүсэндөө хүрэмөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаагүй дээрэһээ, таряа хуряалга нобшоор эхилээ гэжэ арадай хинагшад элирүүлһэн юм. Тус асуудалаар совхозой дирекци аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ тоосоһон байна.

Колхоз, совхозуудта ургаса хуряалга, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэ арадай хинагшад партийна организацинуудай хүтэлбэри доро эдэбхитэйгээр хабаададаг гол хүсэнүүдэй нэгэн.

А. ДЫМЧИКОВ.
Яруунын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Мүнөөдэр — ГДР-эй байгуулагдаһан үдэр

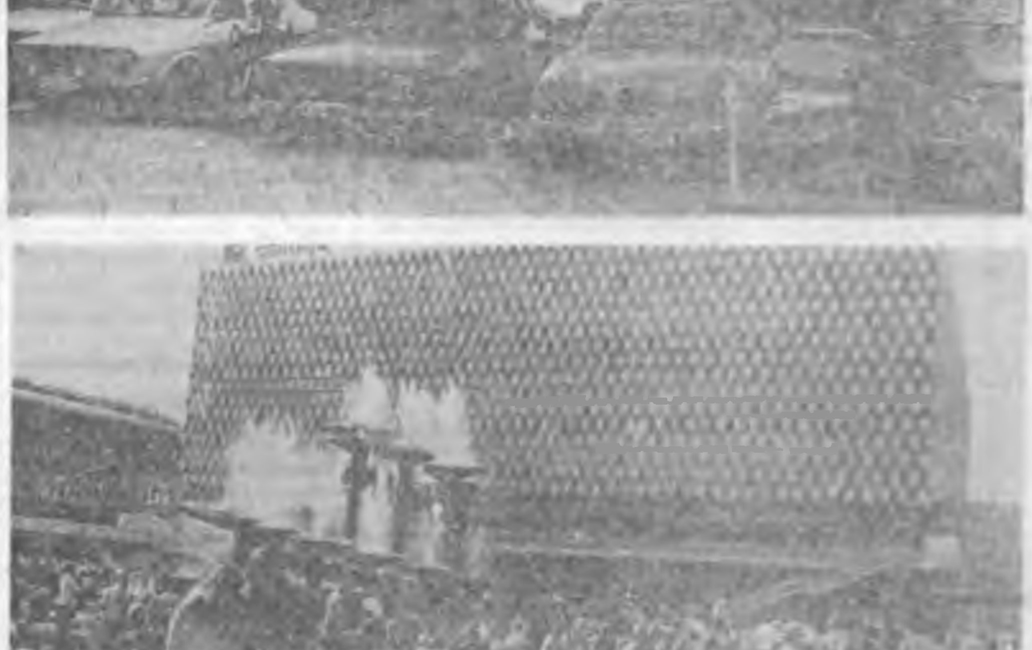

АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТЫН ГЭРШЭ

БЕРЛИН. Германиин Демократическа Республикын бүхы округуудта эдэ үдэрнүүдтэ һунгагшадай суглаанууд болоҗо байна. Ушар юуб гэхэдэ, Арадай Палатада ба засагай нютагай органуудта октябриин 7-до һунгалта болохонь шуу. Суглаанууд дээрэ депутадууд табан жэлэй туршада хэһэн ажал тухайдаа тоосоно. Экономикын, ажаһуудалай ба соёл культурын талаар ГДР-эй ажалшадай туйлаһан ехэ амжалтануудые тус суглаанууд эли бодо гэршэлнэ.

Энээниие гэршэлжэ, Франкфурт-на-Одере гэжэ округ республикын индустриальна томо район болоһон байха юм. Мүноо үеын эрилтэдэ гүйсэд харюусама хүдөө ажахы эндэ бии. Тус округто 1971 онойхидо ороходоо нэгэ хахад дахин ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэнэ. ГДР-тэ хэрэгдэдэг бензинэй, мүн шэнгэн түлишын хоёрдохи тонно бүхэн эндэһээ гарана. Ороной металлургическа промышленностиин гурбанай нэгэ хуби, тиихэдэ бүхы цементын гушаан процентнь мүн баһа энэ округто хэгдэнэ.

БЕРЛИН. Германиин Демократическа Республикын түб хото. Александерплац талмайе тойрожо һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ барилга хэгдэһэн байха юм. Тус барилганууд түб хотые хужарлан харамаар гоё һайхан болгоо. Немец хүдэлмэришэн болон таряашанай социалис гүрэнэй хүндэтэ айлшад — олон тоото туристнууд эндэ ходо сугларжа, Александерплац талмайе шоон хаража байдаг.

ТАСС-ай фотохронико

ШУХАЛА ДОКУМЕНТ БУЛТАДАА ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

БУХАРЕСТ. Румыниин коммунис партиин XI съездын болон политическа хүмүүжүүлгын, социалис культурын хүдэлмэрилэгшэдэй съездын хараалһан программые бэелүүлгэ Румыниин олониитын анхаралда байһаар.

Энэ программа бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигданхай, тиин гол документ болгогдожо, РКП-гэй ЦК-гай ээлжээтэ Пленум дээрэ баталагдаха юм. Тиин гэжэ партийна орган болон организацинуудай хүтэлбэрилхы документ болоҗо тараха байна.

БОЛГАРИИН СТАНОГУУД

СОФИ. Түб хотын металл отолдог заводто элдэб янзын деталь мүлихэ шэнэ станогууд олоор хэгдэжэ эхилээ. Тус станок тусгаар магазинтай юм. Тэндэнь 120 инструмент байдаг. Автомат оньһон аргаар тэндэнь элдэб янзын түхэлтэй болоҗо, ямаршье орёо зүйлнүүдые хэжэрхидэг байха юм.

Софи хотын металл отолдог станогуудай завод Болгариин станок бүтээлгын промышленностиин гол предприяти болоно.

ҮНДЭР ДЭЭДЭ ШАТАДА

ГАВАНА. Кубын элүүр энхые хамгаалгын министерствын албан зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи суглаан болоҗо дүүрэбэ. Суглаанда гурбан зуу гаран хүн хабаадалсажа, медицинын хангамжые һайжаруулха, албан зургаануудай ажал хүдэлмэриие нарижуулха гэхэ мэтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Суглаан дээрэ Кубын элүүр энхые хамгаалгын министр Гутьеррес Муньис үгэ хэлэжэ, орон дотор медицинын хангамжа һайжараа гэжэ тэмдэглээ.

Медициные улам хүгжөөхэ талаар ойрын жэлнүүдтэ эрдэм-шэнжэлгын институт нээгдэхэ гэжэ тэрэ мэдээсэһэн байха юм.

(ТАСС).

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

...АЛТА ЮРӨӨЕ...

Медицинскэ институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр шүдэ аргалдаг мэргэжэлтэй врач болоһон Михаил Цыдыпов Хори тосхондо хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Залуу врач тосхоной зониие эрхим һайнаар аргалжа, олоной магтаал һайшаалда хүртэнэ.

— Шүдэеэ аргалуулхаяа ерэһэн хүнүүдтэ урин зохидоор хандажа, тон наринаар аргалдаг ёһотойл бэрхэ хүбүүн даа, — гэжэ нютагай зон хэлсэдэг болонхой.

Магтаалтай һайнаар ажаллажа байһан нүхэр Цыдыповэй ажал хүдэлмэридэнь амжалта юрөөгөөд, мэргэжэл шадабарияа улам дээшэлүүлжэ байхыень хүсэе.

Ц. ТОКТОХОЕВ.

АЖАЛАЙ ЭРШЭ НЭМЭЭНЭ

Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводто «Локомотив» гэжэ спортын клубай эмхидхэгдэһээр 40 жэлэй ойе республикымнай олониитэ, спортдо дуратайшуул эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байна.

Энэ баярта ойдо зорюулагдаһан суглаан Буряад ороной гигант гэжэ алдаршанхай тус предприятида болобо. Спортын клубай түрүүлэгшэ нүхэр В. Н. Аверков баярай суглаан дээрэ мэдээсэл хэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ:

— Үнгэрһэн дүшэн жэл соо манай спортын клуб заводой хүдэлмэришэдэй ажалай эршэ нэмээгээ, түсэбтэ даабаринуудые, уялгануудые дүүргэлгэдэ горитой нүлөө үзүүлээ. Энэ үе соо манайда эрхим бэрхэ олон спортсменүүд бэлдэгдээ. Спортын элдэб секцинүүдэй амжалтатай һайнаар хүдэлмэрилһые энэ ушар элирхэйлэн гэршэлнэ. СССР-эй спортын мастернууд, мастерта кандидадууд эндэ хүмүүжүүлэгдэнхэй. Саашадаа хэхэ ажалнай ехэ. Үйлэдбэриин ажал хэрэгые жэгдэ һайнаар ябуулхын тула предприятиингаа бүхы хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай элүүр энхые сахиха, бэе махабадыень хатуужуулха гэээшэ бидэнэй гол зорилго болоно.

Суглаанай түгэсхэлдэ спортын эдэбхитэдтэ респорткомитедэй, мүн городской комитедэй Хүндэлэлэй грамотанууд, дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа.

Энэ баярта ойдо зорюулагдажа элдэб зүйлнүүдээр мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ.

Спортын энэ клубта ямар секцинүүдэй хүдэлмэрилжэ, бэлигтэй бэрхэ спортсменүүдэй урган гаража байһан тухайнь тобшохоноор хөөрэхэмнай.

Эндэ «Спортын хатан»,— хүнгэн атлетикэ ехэ хүндэтэй юм. Надежда Рычкова, Елена Штольвина, Александр Базаев, Иннокентий Адактуев болон бусад эндэһээ урган гараа. Эдэмнай республика дотороо алдаршанхай. Жэшээнь, физкультурын инструктор А. Базаев байгша ондо 100 метртэ урилдахадаа, 10,5 секундада соо гаталжа, Буряадай АССР-эй рекорд дабтаһан байха юм.

ГТО-гой шэнэ комплекс тушаалгаар һаяхан үнгэргэгдэһэн республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн ЛВРЗ-дэ энэ шухала хэрэгтэ гол анхаралай хандуулагдадаг байһыень харуулба. Тиигэжэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой ГТО-гой значкистнууд 777 очко абажа, эрхимлэһэн байна.

Футбол болон хоккейдэ дуратайшуул эндэ олон. Заводой футболистнууд хэдэн жэл удаагуур Буряад ороной илажа гараһан намтартай. Нёдондоной чемпион энэ жэлэй һүүлшын нааданда авиационно заводой «Забайкалецтай» 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Эдир футболистнуудынь мүн лэ мүнгэн жетонуудаар шагнагдаа. Мантан ехэ предприятиин хоккеистнүүд Улаан-Үдэ хотын, Буряадай АССР-эй чемпионуудай нэрэ солодо нэгэнтэ бэшэ хүртэнхэй.

Самбо барилдаан, СССР-эй спортын мастер, инженер Галактион Серенев, мастерта кандидат Валерий Мацуков болон бусад спортын энэ зүйлые манай республика дотор хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай юм. Г. Серенев бүхэроссин, бүхэсоюзна хэдэн мүрысөөндэ илаһан байна. Нёдондо жэл манай Улаан-Үдэдэ болоһон монгол, совет самбистнуудай уласхоорондын нааданда дэлхэйн чемпион, Дархан хотын инженер Мүнх Пунцагтай тэрэнэй уулзаһыень дурдахада һонирхолтой. 57 килограммай шэгнүүртэ эдэнэр 6 минута соо барилдахадаа, 5:5 тоотойгоор тэнсээ һэн. Дэлхэйн чемпион халта эдэбхитэй байгаа гээд тэмдэглэгдэжэ, илаһанда тоологдоһон юм. Энэнь манай самбистын дүршэл шадабаритай, бэлигтэй бэрхэ байһые гэршэлнэ.

ЛВРЗ-гэй спортын клубта хүндэ атлетикэ угаа хүндэтэй юм гэхэдэ алдуу болохогүй. Һая үнгэргэгдэһэн республикын чемпионадта локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортсменүүд командаараа илаа. Александр Иванников, Александр Топоров, Николай Огаревский, Виктор Анфилогов болон бусад чемпионууд болоһон байна.

Республикымнай спортын ветеран Иван Анненков эндэ урган хүмүүжүүлэгдээ. Тэрэ—санаар СССР-эй спортын мастер, Хүнгэн атлетикын марафоной урилдаанда нэгэнтэ бэшэ хабаадажа, дурасхаалта шангуудта хүртэнхэй.

Гэхэ зуура, спортын зарим зүйлнүүд—дүрэ буляалдалгын барилдаан, бокс, стол дээрэ наадагдадаг теннис эндэ һулаар хүгжөөгдэнэ гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Спортын клубай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ анхаралаа хандуулжа, шухала хэмжээнүүдые абаха байха гэжэ һанагдана.

ЛВРЗ-гэй спортын клубта бусадшье зүйлнүүд хүгжөөгдэжэ, бэлигтэй бэрхэ спортсменүүдээрээ республикынгаа нэрэ хүндые алдаршуулжа байна. Заводой дирекци, партком, завком, комсомолой организаци тус клубай хүдэлмэрие улам һайжаруулгада анхаралаа ехээр хандуулдаг юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Футбол. ҺҮҮЛШЫН НААДАН

«СЭЛЭНГЭ» — В. Титов, А. Кизеев, А. Русяев, В. Чикачев, В. Плюснин, Ю. Кокорин, (С. Заиграев 75 м), Н. Казанцев, С. Кокорин. М. Пастухов, В. Михнов, В. Пугач.

«АНГАРА» — В. Белов, К. Реутов, В. Егоркин, С. Муратов (Н. Ключков 20), А. Еникеев, О. Бондаренко, Н. Перченко, В. Ратников, О. Измайлов. Н. Журавлёв, В. Смышляев;

Мүрысөөнэй судья: Г. Малков (Владивосток)

Нааданай дүн — 1:0.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд байгша онойнгоо уулзалгануудай һүүлшын наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэбэ. Саананьүшөө гурбан уулзалга үлэнхэй. Зонын түрүүшын арбанай тоодо оролсохын тула манай «Сэлэнгэ» командада сохом лэ 4—5 очко хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ үлөөд байһан наадануудтаа «Сэлэнгын» футболист бүхэн ёһотойл һайн наада харуулха зэргэтэй. Эндэ талмайн эзэдэй тиимэ бэлээр шүүгдээд үгэхэшьегүй һаань, һүүлшынгээ уулзалгануудта шадамар бэрхээр наадаха зорилго эдэнэр урдаа табиха болоно. бшуу.

Ээлжээтэ наадаяа үнгэргэхөөр манайда ерэһэн Ангарскын «Ангара» команда мүнөөдөө 28 очкотой, арбан хоёрдохи һуури эзэлнэ. Эдэнэр нааданай хоёрдохи хахадай эхиндэ долоон уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэдөө дүн хамта 11 очко абажа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулһан байгаа. Зүгөөр һүүлшын дүрбэн нааданда «бүдэрхэдөө» баһал гэдэргээ сухариха баатай болоһон байна.

«Сэлэнгын» футболистнууд хабар эдэнэртээ айлшалхадаа 1:0 тоотойгоор шүүгдэһэн юм.

Нааданай эхилһээр хорёод минута боложо ябана. Эндэ «Сэлэнгын» футболистнууд, илангаяа Николай Казанцев, Михаил Пастухов, Валерий Михнов гэгшэд добтолго бүхэнөө һайнаар эмхидхэжэ ороходоо, айлшадай хамгаалагшадые яһал мэгдэхээхэ юм. «Ангара» командын ахалагша тренер Б. И. Иванушкин ядахадаа дүрбэдэхи номерой хамгаалагшаяа Ключковоор һэлгэжэ байгаад «Сэлэнгын» футболистнуудта тоо нээлгэхэгүй гэжэ оролдоо. Тэрэншье зүйтэй байба. Айлшадай хамгаалагшад болон бусадшье футболистнууд һайн хамгаалга хэхынгээ хажуутаар «Сэлэнгын» ворота руу добтолоодшье абана.

Мүрысөө үнгэргэхөөр Владивостогһоо ерэһэн судья Малков нааданай түрүүшын, мүн хоёрдохишье хахадта футболистнуудай гаргаһан алдуу хэдэн удаа обёоронгүй гараха һэдэлгэтэй байба. Тиин «Ангара» командын нэгэ хамгаалагшань гараараа наадаһан, хоёрдохи ушарта манай добтологшые воротагайнгаа хажууда унагааһан байгаа. Теэд мүрысөөнэй судья эдэ бүгэдые обёороошогүй болоһон янза гаргаа бшуу.

Нааданай хоёрдохи хахадай эхилһээр 80-дахи минутын ябажа байхада, «Сэлэнгын» футболистнууд ээлжээтэ добтолгодоо ороходоо, одоошье тоо нээжэ, стадиондо сугларагшадаа баясуулаа. Энэ бүмбэгые Сергей Заиграев сохижо оруулһан байна. Уулзалгын дүүрэтэр алишье командын футболистнууд тоо нээнгүй, наадаяа түгэсхэжэ, манай команда хоёр очко өөртөө бэшүүлхэ болобо.

Удаадахи уулзалгануудаа Алас-Дурна зүгэй стадионууд дээрэ үнгэргэхөөр «Сэлэнгын» футболистнууд үглөө, мүнөөгүй аян замдаа мордохонь.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ШАНГЫНЬ Үльдэргэдөө үлэбэ

Спортын зунай хаһын дүүрэһэндэ зорюулагдаһан мүрысөөн Нарһата тосхондо үнгэргэгдөө. Хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Үльдэргын, Гүндын, Нарһатын дунда һургуулинуудай 40 гаран спортсменүүд хабаадалсаба.

100, 400, 800 метрэй зайнуудта үнгэргэгдэһэн урилдаанда Үльдэргын дунда һургуулиин һурагшад Т. Климова, Г. Хазагаев, Нарһатын һургуулиин түлөөлэгшэд О. Фомина, А. Петров, С. Соловьева, Гүндын—К. Тугмитов гэгшэд эрхимлэһэн байба. Спортсменүүд Л. Эпова, В. Баширов, Л. Батуева, Н. Кривошеев гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ. 1500, 5000 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Үльдэргын Г. Дмитриева, хүүгэдэй спортын һургуулиин түлөөлэгшэ Лыктыпов, 5000 метрэй зайда Б. Бикила, Ж. Степанова (Гүндэ) гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлһэн байна.

Урилдаанай удаа спортсменүүд үндэрые, утые харайлгаар мүрысэжэ, сугларагшадай анхарал татаа. Үльдэргын дунда һургуулиин Г. Хазагаев, Гүндын һургуулиин һурагша Н. Белобородова гэгшэд бусадһаа холо һүрэжэ, түрүү һууринуудые эзэлһэн байба.

Үндэрые харайлгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Үльдэргын Ч. Галданов, эхэнэрнүүд соохоо Гүндын Г. Дондупова хоёр эрхимлээ. Эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Гүүндын, Нарһатын дунда һургуулинуудай басагадай, хүбүүдэй команданууд түрүүшын һууринуудые эзэлээ. Тиихэдэ копье, диск шэдэлгээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Гүндын Г. Дондупова, Н. Белобородова, И. Цыренов, Ж. Папуев гэгшэд түрүүшын һууринуудые эзэлһэн байба.

Командануудай хоорондын дүн гаргахада, Үльдэргын дунда һургуулиин команда түрүү һуури эзэлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ абаһан дамжуулгын кубок дахинаа өөртөө үлөөжэ шадаа.

В. БАЙБОРОДИН.
Яруунын аймаг.

ФИЗКУЛЬТУРЫН ХЭШЭЭЛ

ЛЕНИНГРАД. Красногвардейскэ районой 141-дэхи һургуули спортивна амжалтаараа суурхаһан юм. Агуу Илалтын гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан хотын мүшэтэ эстафетэдэ хабаадалсажа, һүүлэй табан жэлэй туршада эрхимлэһэн байна.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ һурагшанарай дунда болоһон хүнгэн атлетикын бүхы мүрысөөндэ хабаадалсажа, мүн баһа шалгарһан байха юм. Пионерэй дружинануудай бүхэсоюзна нааданда хабаадалсаа. Хоёр зуу гаран һурагшад ГТО-гой тэмдэгтэй.

141-дэхи һургуулиин ухибүүдэй амжалта физкультурын хэшээлһээ сэхэ эхитэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи классай һурагшад физкультурын хэшээлдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Балшар бага наһандаа гүйхэ, собхорхо, харайха дуратайл гээшэбди. Теэд тугал, бируунуудые унажа, хүллэжэ һургаха ямаршье зүйлэй спортһоо ушаргүй хүшэр байха. Тиигэбэшье тэдэниие номгоруулжа шадана бшуу.

Д. ДУГАРОВАЙ фотоэтюд.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Л. И. Брежневтэй хөөрэлдөөн. Түгэсхэлынь хоёрдохи хуудаһанда. «Социалис мүрысөөнэй ябаса»—суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үбэл хүнние шалгадаг»—А. Ковалевой статья. Бэшэгэй мүрөөр: «Проект зохёогшод мартаа, захил хэгшэд хадуураа»—В. Лесиковой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Дэлхэйн шэнэ һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хүн ба байгаали. Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо баримтанууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — «Шатарай һургуули». Оролто дамжуулга. 10.30 — В. Шекспир тэрэнэй ажаһуудал ба уран зохёолнууд» 11.30 — Хоккей. «Спартак» — «Динамо» (М). Забһарлалгын үедэ «Спортлото» наадалга 13.00 — «Хүхюу нотохонууд». 13.15 — «Ном шинии ажабайдалда» 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — Духовой оркестр наадана. 15.15 — Германиин Демократическа Республикын 27 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ГДР-эй телевидениин программа. 18.00 — «Время». 18.30 — Духовой оркестр наадана.

Улаан-Үдэ. 19.00—«Прогресс»—телевизионно журнал. 19.40 — «Багшанарта туһаламжа». 20.05—Телевизионно һонин. 20.25 — «Хүдөө ажахыда — эрдэм ба түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ».

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — ГДР-эй 27 жэлэй ойдо. 24.00 — «Время»

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Гайхамшагта хүнүүдэй ажабайдал» гэһэн дамжуулга.

«Орбита». 19.00 — «На земле Раздолненской» — баримтата фильм. 19.20 — Хоккей. «Спартак» —. «Динамо» (М). «Спортлото» 20.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ 21.00 — «Социалис оронууд тухай хөөрөөнүүд». 21.20—«Золотой эшелон» — уран һайханай фильм.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон · телеграф · радио

НЬЮ-ИОРК

ООН-до ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭНЭ

ТАСС

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха тушаа Советскэ Союзай оруулһан шэнэ дурадхалнууд, мүн зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха ба буу зэбсэгүүдые хуряаха тухай асуудалнууд ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сесси дээрэ юрэнхы политическэ хөөрэлдөөнүүдэй гол темэнь байһаар.

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договорто гар табихые дурадхаһан Советскэ Союзай үүсхэл хадаа шухала алхам болоно. Энэ асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблей дээрэ наринаар зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой гээд Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Я. Б. Чаван үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Совет дурадхал ООН-ой Уставай гол ёһонуудта бүрин таарана гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха тушаа СССР-эй шэнэ дурадхал эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай сүлөөтэ болон бэеэ дааһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программын гол хубинь болоно. Энэ программа КПСС-эй XXV съезд дээрэ һайшаагдан абтаа һэн гээд УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Г. Шевель үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Бүхэдэлхэйн иимэ договор баталан абалга дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие аршалан абарха байна.

ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Фишер үгэ хэлэхэдээ, шахардуу байдалай политическэ аргаар һуларалга уласхоорондын байдалые һайжаруулжа байна гэжэ онсолон зааба.

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха тушаа Советскэ Союзай дурадхалые зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэһэн шиидхэбэри ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сесси дээрэ нэгэн һаналтайгаар һайшаагдан абтаа.

ВАРШАВА

Э. ГЕРЕК ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэндэ зорюулагдажа, Варшавын политехническэ институтда митинг үнгэргэгдөө. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек энээн дээрэ үгэ хэлэбэ. Парти ба арадай хамтын оролдолгоор арадай Польшые хурдан түргөөр хүгжөөхэ, оронойнгоо экономико, ажалшадай байдал һайжаруулха политика бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ. ПОРП-ын залан сэхэ политикын, социализмын булюу һайн байһанай ашаар эдэ жэлнүүдтэ Польшо хүгжэлтын үргэн ехэ замда гараһан байна.

Партиимнай хүтэлһэн зам хүшэр бэрхэшээлтэй юм. Үсэд шанга, эрэлхэг зоригтой байхые энэ зам эрилэ гэжэ Э. Герек саашадаа хэлэбэ. Байгша ондо, мүн ерэхэ жэлдэшье арадай ажахын гол шухала барилганууд хэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаха байна. Хүдөө ажахыда, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргадаг промышленностьда, гэр байрын барилгада, мүн бусад һалбаринуудта мүнгэ һомололго жэлһээ жэлдэ ургана.

Ажалшадай аша туһын үндэһөөр, эдэнэй хабаадалгатайгаар гүрэнэй ба ниитын гол шухала асуудалнуудай шиидхэгдэхын тула, баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүдэй ороной хүн зоной нэгэдэл улам бэхижүүлхын тула парти социалис демократиие саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхые оролдоно гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь хэлэбэ. Манай гүрэн хадаа бүхы поляк арадай аша туһа сахиһан гүрэн болоно. Тэрэнэй хүсэн түгэс. Һалбаран бадаржа байха тухайда анхаралаа хандуулха гээшэ манай патриотическа гол зорилго болоно гэжэ Э. Герек тэмдэглээ.

МАПУТУ

Мозамбигай президентын мэдүүлгэ

ТАСС

Сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг Зимбабвегэй арад зоной хэрэг үнэн зүб байна гэжэ Мозамбигай Арадай Республикын президент Самора Машел мэдүүлээ.

Родезиин асуудалнуудые шиидхэхын тула дипломатическа таарамжатай ажал ябуулхые эрмэлзэһэн Солсбериин расистнуудай, империалистнуудай һэдэлгэнүүдые С. Машел эрид буруушааба гээд Мозамбигай информационно агентствээр толилуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Зимбабвегэй арад зоной зэбсэгтэ тэмсэл бэеэ дааһан байдалтай болохые туйлаха юм гээд НРМ-эй президент этигэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Африкын дарлагдан мүлжэгдэһэн арадуудые сүлөөлэлгэдэ СССР ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд ехэ туһа хүргэнэ гэжэ Самора Машел тэмдэглээ.

НИКОЗИ.

Гол шухала асуудал

ТАСС

Кипрэй асуудалые шиидхэхэ уласхоорондын конференциие ООН-до зарлаха тухай совет дурадхалда зорюулагдаһан статья Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Х. Петас «Харавги» газетэдэ толилуулба.

Кипрэй асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ шухала гэжэ Х. Петас тэмдэглээ. Кипрэй асуудал гансал аралай бэеэ дааһан байдалда бэшэ, харин Европо түбидэ, Дүтын Зүүн зүгтэ аюул түбэг тохёолдуулна. Иимэ оршон байдалда уласхоорондын конференци зарлаха тухай совет дурадхал онсо удха шанартай, гол шухала асуудал болоно.

Иимэ конференци Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида зарлагдахадань, ООН-ой Генеральна секретарь тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаха ёһотой. Турок-кипрэй бүлэгэй, Грециин, Турциин хүтэлбэрилэгшэд, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй, хүршэ Араб гүрэнүүд ООН-ой Аюулгүйн Совэдэй саг үргэлжын гэшүүд уласхоорондын конференциин хүдэлмэридэ хабаадаха зэргэтэй.

КАИР

Насерай захяа заабаринуудһаа хадуурба

ТАСС

Г. А. Насерай наһа бараһаар зургаан жэлэй ойе Египедтэ тэмдэглэбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, энээндэ зорюулагдажа үнгэргэгдэһэн Араб социалис холбооной ЦК-гай ба АРЕ-гэй арадай суглаанай хамтын заседани дээрэ президент Садат үгэ хэлэбэ.

Египедэй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд Насерай захяа заабаринуудта үнэн сэхэ юм гэжэ Садат найдуулаа. Советскэ Союз болон Холбоото Штадуудай, Египедэй хоорондохи харилсаанда болоһон хубилалтанууд, «нээмэл үүдэнэй» экономическа хараа шэглэл хадаа Насерай хэрэгүүдые үргэлжэлүүлгэ, тэрэнэй тэмсэл ба этигэл найдалые хүндэлһэн ябадал болоно гэжэ тэрэ баталба.

Гэбэшье орон дотор национальна бэеэ дааһан байдалаа хүгжөөхын түлөө, империализмда, сионизмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, Египедэй ба Советскэ Союз түрүүтэй социалис оронуудтай харилсаа холбоогоо, хани барисаагаа хүгжөөхын түлөө залан сэхээр тэмсэдэг байһан Насерай захяа заабаринуудһаа оромнай хадуурба гэжэ тэмдэглэһэн матерналнууд эдэ үдэрнүүдтэ Египедэй хэблэлэй зарим органуудта толилогдоо.

МАНИЛА

Манилада сесси болобо

ТАСС

Капиталис оронуудай хоорондо хёмороо зүришэлдөө үүдхэжэ байһан экономическа түбэг бэрхэшээлнүүд уласхоорондын валютна фондын ба шэнэдхэн хубилгалгын болон хүгжэлтын уласхоорондын банкын жэл бүриин хамтын 31-дэхи сессидэ горитой нүлөө үзүүлнэ. Дэлхэйн 130 ороной финансын министрнүүд, банкнуудай директорнүүд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Саарһан мүнгэнэй үнын уналга, экономическа доройтолго, капиталис оронуудтахи валютын үнэеэ бууралга, уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тогтоохо тухай хүгжэжэ байгаа оронуудай эрилтэ гэхэ мэтэ асуудалнууд сессиин зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

Промышленна талаараа хүгжэнги баруун оронуудта юумэнэй үнэ сэнгэй ехээр хүндэржэ байһан ушар һанааемнай зобооно гээд уласхоорондын валютна фондын директор И. Виттевен тэмдэглэбэ.

Хэдэхэн үгөөр

БОГОТО. Байгша оной юһэ һарын турша соо Колумбида юумэнэй үнэ сэн 18,9 процентээр хүндэрбэ гэжэ национальна статистическэ управлени мэдээсэнэ.

Жэлэй эхинһээ хойшо орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, шухала хэрэгтэй эд бараанай үнэ сэн нэмээ, транспортаар ябалгын сэн мүн лэ хүндэрөө.

РАНГУН. Правительствын шиидхэбэреэр Бирмын таряашадта гүрэнэй зүгһөө туһаламжа үргэдхэгдэжэ байна. Барайгар таридаг газарай нэгэ акрые элдүүрилгэдэ һомологдодог мүнгэн 50-һаа 100 кьят хүрэтэр нэмэгдээ. Таряашадай нэгэ ажахыда үгтэдэг үрьһаламжа 500-һаа 1.000 кьят хүрэтэр дээшэлүүлэгдэбэ.

БАГДАД. Мүнөө үедэ Ирагай элдэб провинцинуудта хирпнисэ хэдэг 12 томо ехэ завод баригдажа байна. Эдэнэй дүүргэгдэхэдэ, орон 650 миллион хэһэг хирпиисэ нэмэжэ абаха юм. Энэнь республикын бүхы эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха байна. 1976—1980 онуудта ороной арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табан жэлэй түсэбөөр эдэ заводууд баригдахаар хараалагдаһан байгаа.

КАРАЧИ. Капиталис оронуудтахи экономикын доройтон муудажа байгаашье һаань, Пакистанай экономикын гүрэнэй секторэй предприятинууд продукци гаргалгаяа ехэдхэхэ байна гэжэ үйлэдбэриин нэгэ министр Рафи Раза мэдүүлбэ. Гүрэнэй предприятинуудай захиргаанай түлөөлэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ, үйлэдбэриин хэмжээн саг үргэлжэ дээшэлжэ байна гэбэ. Тиихэдэ гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан предприятинууд олошорно.

ТОКИО. Японой «Мицубиси» гэдэг концерндэ хабаатай Нагасаки хотодохи судна бүтээлгын верфьнүүдэй эзэд хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргаха тухай дахинаа соносхоо. Судна бүгэдэг 2 мянга гаран хүниие ажалһаань гаргахые эдэнэр хараална.

(ТАСС).

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н 00754.